

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МОНОГРАФІЯ

Присвячується 60-річчю Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі» та 50-річчю
кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МОНОГРАФІЯ

Присвячується 60-річчю Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі» та 50-річчю
кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

**Полтава
ПУЕТ
2021**

Рекомендовано до видання, розміщення в електронній бібліотеці та використання в освітньому процесі вченою радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (протокол № 6 від 19 травня 2021 р.).

Колектив авторів

Рецензенти:

К. А. Пилипенко, д. е. н., професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії;

Н. М. Малюга, д. е. н., професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету.

Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / Є. А. Карпенко, О. В. Карпенко, А. І. Мілька [та ін.]. – Полтава : ПУЕТ, 2021. 410 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

ISBN 978-966-184-408-6

У монографії досліджуються проблеми й перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій. Приділено увагу виявленню чинників і передумов розвитку інформаційних технологій та напрямів трансформації організації бухгалтерського обліку, контролю й аналізу під впливом діджиталізації економіки.

Для фахівців у галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, викладачів, співробітників, аспірантів і студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти.

УДК 657:657.62-043.86]:004.9

© Колектив авторів, 2021

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-408-6

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	5
РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОЇ НАУКИ ТА ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРСЬКИХ КАДРІВ В ПУЕТ	10
1.1. Кафедра обліку і аудиту: внесок в розвиток бухгалтерської науки та підготовки бухгалтерських кадрів.....	10
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ, ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ	36
2.1. Business promotion information technologies for innovative economic development	36
2.2. Розвиток використання хмарних та ІОТ-платформ в будівельній галузі.....	41
2.3. Сучасні інформаційні технології в управлінні фінансами.....	48
2.4. Сучасні інформаційні технології в контексті забезпечення економічної безпеки бізнесу.....	54
2.5. Роль інформаційних технологій в просуванні малого бізнесу.....	62
2.6. Інноваційні інтерактивні технології як чинник функціонування регіонального бізнесу в умовах пандемії.....	70
2.7. Програмне забезпечення для формування та подання звітності до державних контролюючих органів.....	74
2.8. Розвиток інформаційних технологій в сфері аудиту.....	79
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	89
3.1. Облік продукції сільськогосподарського виробництва.....	89
3.2. Особливості обчислення середньої заробітної плати працівників в умовах чинного законодавства України.....	103
3.3. Методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства.....	110
3.4. Екологоорієнтована господарська діяльність у форматі «reserved business» та заповідне кредитування як інноваційно-маркетингові інструменти еколого-економічного розвитку заповідних територій...115	
3.5. Проблеми обліку інноваційних стартапів.....	125
3.6. Реінжиніринг процесу управління оборотним капіталом підприємства.....	135
3.7. Розвиток бухгалтерського обліку від впливом історичних процесів і цивілізаційних трансформацій соціальної і економічної систем.....	150
3.8. Професійне судження бухгалтера як основа при автоматизації облікових процесів.....	155
3.9. Вхідний маркетинг як інструмент залучення клієнтів в рамках інтернет-торгівлі.....	160
3.10. Цифровізація як чинник стійкого розвитку бізнесу.....	170

3.11. Теоретико-методологічні засади управління інноваційним розвитком економіки в умовах поширення сучасних інформаційних технологій.....	183
3.12. Діджиталізація в діяльності аудиторської команди	197
3.13. Проблеми та переваги впровадження комплексного аудиторського програмного забезпечення (GAS) в Україні	203
3.14. Необхідність та передумови запровадження інформаційних технологій обліку на підприємствах малого бізнесу	210
3.15. Особливості діджиталізації у сфері публічних закупівель.....	224
3.16. Напрями оптимізації публічних закупівель в Україні	230
РОЗДІЛ 4. ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ДАНИХ ПІД ВПЛИВОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	237
4.1. Assessment of the volume, status and accounting of electronic payment systems in the Ukrainian economy	237
4.2. Трансформація підприємницької діяльності в умовах розвитку цифрової економіки	245
4.3. Інтернет-торгівля в умовах діджиталізації економіки: можливості розвитку і обліку.....	257
4.4. Трансформації в організації бухгалтерського обліку під впливом діджиталізації економіки	267
4.5. Облік господарських операцій підприємств електронного бізнесу	279
4.6. Започаткування бізнес-проектів за умови використання соціальних мереж	286
4.7. Управління інформаційною безпекою як основа забезпечення фінансової безпеки підприємства	298
4.8. Електронний документ та документообіг: практичні аспекти та проблеми в організації.....	305
4.9. Формування електронного документообігу в частині забезпечення якості управлінської звітності	310
4.10. Підходи до організації економічного аналізу з використанням сучасних інформаційних технологій	319
4.11. Удосконалення організації обліку бюджетних установ та його автоматизація.....	328
4.12. Діджитал аналітика безпеки підприємницької діяльності сучасних підприємств	332
4.13. Ефективність використання адаптивних систем документообігу на підприємствах	344
4.14. Вплив діджиталізації на організацію бухгалтерського обліку та інформаційне забезпечення сталого аграрного розвитку	350
4.15. Вплив діджиталізації на розвиток агросектору України	362
Список використаних інформаційних джерел	377
Післямова.....	410

ПЕРЕДМОВА

Сучасне українське суспільство характеризується поглибленням процесів діджиталізації економічної сфери і трансформації методів управління бізнесом під впливом наступу цифрової економіки.

У цьому контексті тематика колективної монографії, яка орієнтована на розробку теоретико-методологічних і методичних засад розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій є, безперечно, актуальною.

Авторами монографії охоплено досить широке коло актуальних проблем, що стосуються розвитку інформаційних технологій обліку, аналізу та аудиту. Серед них важливе місце займає використання хмарних та ІОТ-платформ в управлінні фінансами, у забезпеченні економічної безпеки бізнесу, в економічному розвитку країни, у просуванні малого бізнесу, в цілях формування та подання звітності до державних контролюючих органів. Особливого значення інноваційні інтерактивні технології бізнесу набули в умовах пандемії.

Значна увага приділена виявленню передумов розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій: обліку продукції сільськогосподарського виробництва, особливостям обчислення середньої заробітної плати працівників в умовах чинного законодавства України, **методичним підходам до оцінки рівня економічної безпеки підприємства.**

Вивчено екологоорієнтовану господарську діяльність у форматі «reserved business» та умови заповідного кредитування як інноваційно-маркетингові інструменти еколого-економічного розвитку заповідних територій, виявлено **проблеми обліку інноваційних стартанів, проведено реінжиніринг процесу управління оборотним капіталом підприємства.**

Досліджено розвиток бухгалтерського обліку від впливом історичних процесів і цивілізаційних трансформацій соціальної і економічної систем, професійне судження бухгалтера, вхідний маркетинг як інструмент залучення клієнтів в рамках інтернет-торгівлі.

Проведена оцінка цифровізації як чинника стійкого розвитку бізнесу, теоретико-методологічних засад управління інноваційним розвитком економіки в умовах поширення сучасних інформаційних технологій, проаналізовано фактор діджиталізації в діяльності аудиторських команд, виявлено проблеми та переваги впровадження комплексного аудиторського програмного забезпечення (GAS) в Україні.

Встановлено необхідність та передумови запровадження інформаційних технологій обліку на підприємствах малого бізнесу, визначено особливості діджиталізації у сфері публічних закупівель.

*Висвітлено процеси трансформації в організації бухгалтерського обліку, контролю та аналізу даних під впливом діджиталізації економіки. Обґрунтовано важливість електронних платіжних систем в українській економіці, тенденції розвитку обліку господарських операцій підприємств електронного бізнесу, розробки **бізнес-проектів за умови використання соціальних мереж**.*

Управління інформаційною безпекою визнано основою в забезпеченні фінансової безпеки підприємства. Досліджено формування електронного документообігу в частині забезпечення якості управлінської звітності, проаналізовано підходи до організації економічного аналізу з використанням сучасних інформаційних технологій.

*Встановлено напрями **удосконалення організації обліку бюджетних установ та його автоматизації**, досліджено трансформації в організації бухгалтерського обліку під впливом діджиталізації економіки.*

Встановлено особливості розвитку бухгалтерського обліку в інтернет-торгівлі в умовах діджиталізації економіки, наслідки трансформації підприємницької діяльності в умовах розвитку цифрової економіки.

Досліджено діджитал аналітику безпеки підприємницької діяльності сучасних підприємств, практичні аспекти та проблеми в організації електронних документів та документообігу, ефективність використання адаптивних систем документообігу на підприємствах, проаналізовано вплив діджиталізації на організацію бухгалтерського обліку та інформаційне забезпечення сталого аграрного розвитку та розвиток агросектору як стратегічної галузі України.

Представлені у монографії науково-прикладні розробки зорієнтовані на розроблення і наукове обґрунтування системи інструментів і методів управління вітчизняним бізнесом в умовах цифрової економіки.

До монографії увійшли результати досліджень за науково-дослідною темою «Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій» (номер державної реєстрації 0115U002543).

Підрозділи монографії розміщені у авторській редакції. Авторами окремих підрозділів монографії є:

п. 1.1 – Верига Ю. А., к. е. н., проф., професор, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

п. 2.1 – Абрахам Ю. В., к. е. н. доц., доцент, Сумський національний аграрний університет;

п. 2.2 – Бредіхін В. М., к. т. н., доц., доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури, Гелеверя Є. М., к. е. н., доц., доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури;

- п. 2.3 – *Вербицька В. І., к. е. н., доц., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;*
- п. 2.4 – *Багрій К. Л., к. е. н., доц., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету;*
- п. 2.5 – *Кучеркова С. О. к. е. н., доц., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного м. Мелітополь;*
- п. 2.6 – *Савчин І. З., к. е. н., доцент, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Царева О. С., асистент, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;*
- п. 2.7 – *Пасенко В. В. к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет, Кравченко О. В. к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет;*
- п. 2.8 – *Крот Ю. М., к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет, Бразілій Н. М., к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет, Пастернак Я. П., к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет;*
- п. 3.1 – *Сук Л. К., д. е. н., проф., професор, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ, Україна, Сук П. Л., д. е. н., проф., професор, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна;*
- п. 3.2 – *Прохар Н. В. к. е. н., доц., доцент, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*
- п. 3.3 – *Артюх-Пасюта О. В., к. е. н., доц., доцент, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна», Мілька А. І., к. е. н., доц., доцент, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;*
- п. 3.4 – *Ніколайчук Т. О., аспірант, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ;*
- п. 3.5 – *Шпирко О. М., к. е. н., доц., доцент, Державний університет інфраструктури та технологій, Семенова С. М., к. е. н., доц., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет;*
- п. 3.6 – *Литовченко О. Ю., к. е. н., доц., Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Сабліна Н. В., к. е. н., доц., доцент, Харківський національний економічний університет імені Симона Кузнеця;*
- п. 3.7 – *Яценко В. Ф. к. е. н., доцент, Херсонський державний університет;*
- п. 3.8 – *Л. І. Жидєєва, к. е. н., доц., бухгалтер-експерт ТОВ «Інтелект-сервіс»;*

п. 3.9 – Максименко Д. В. к. е. н., доцент, Мукачівський державний університет, Гаврилець Л. В. к. е. н., доц., Мукачівський державний університет;

п. 3.10 – Карпенко О. В., к. е. н., доц., професор, Карпенко В. Д., к. е. н., доц., доцент, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Плікус І. Й., к. е. н., доц., доцент, Сумський державний університет;

п. 3.11 – Богашко О. Л., к. е. н., доц., доцент, Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

п. 3.12 – Карпенко Є. А. к. е. н., доц., зав. кафедри, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Поддубна Н. М., САР, АССА DіrIFR, к. е. н., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет;

п. 3.13 – Карпенко Є. А. к. е. н., доц., зав. кафедри, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Загірняк Д. М. д. е. н., доц., професор, Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського;

п. 3.14 – Смірнова Н. В., к. е. н., доц., доцент, Смірнова І. В., к. е. н., доц., доцент, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна;

п. 3.15 – Ночовна Ю. О., к. е. н., доц., судовий експерт, Орищенко М. М., к. е. н., доц., судовий експерт, зав. відділу, Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, м. Полтава;

п. 3.16 – Любимов М. О. к. е. н., доц., доцент кафедри, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

п. 4.1 – Олексіч Ж. А., к. е. н., асистент, Сумський державний університет, Васильченко М. О., студент, Сумський державний університет;

п. 4.2 – Гончар В. В., д. е. н. проф., зав. кафедри, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Горохова Т. В., к. е. н., доц., доцент, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;

п. 4.3 – Бурденко І. М., к. е. н., доц., доцент, Сумський державний університет;

п. 4.4 – Кононенко Леся Віталіївна, к. е. н., доц., доцент, Центральноукраїнський національний технічний університет;

п. 4.5 – Кулик Вікторія Анатоліївна, д. е. н., проф., професор, Полтавський державний аграрний університет;

п. 4.6 – Похилько С. В., к. е. н., доц., доцент, Сумський державний університет, Єременко А. Ю., магістрант, Сумський державний університет;

п. 4.7 – Хаджинова О. В., д. е. н., проф., декан, Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет», Куртяник М. С., аспірант, Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет»;

п. 4.8 – Костякова А. А., к. е. н., доц., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного;

п. 4.9 – Кравченко О. В., к. е. н., доц., старший викладач, Сумський державний університет, Овчарова Н. В., студент, Сумський державний університет;

п. 4.10 – Демиденко Світлана Леонтіївна, к. е. н., доц., доцент, Черкаський державний технологічний університет;

п. 4.11 – Дутченко Олена Олегівна, к. е. н., доц., старший викладач, Сумський державний університет, Медвідь Жанна Василівна, спеціаліст з міжнародної фінансової звітності, ТОВ «НЕТКРЕКЕР»;

п. 4.12 – Калінін О. В., д. е. н., проф., ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Богачов О., аспірант кафедри «Маркетинг та бізнес – адміністрування» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;

п. 4.13 – Максимова Ю. О., Одеський національний університет імені І. І. Мечникова;

п. 4.14 – Юрченко О. В., асистент, Центральноукраїнський національний технічний університет;

п. 4.15 – Артем'єва Оксана Олександрівна, к. е. н., доцент, Університет Державної фіскальної служби України.

Публікація містить результати досліджень, проведених в процесі виконання науково-дослідної теми «Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій» (номер державної реєстрації 0115U002543)

інтелектуальних інформаційних систем, в основі яких лежать моделі проблемної області.

При проектуванні інформативної системи застосовуються два підходи: оригінальне проектування і типове проектування. 1-ий підхід має на увазі розробку інформаційної системи «з чистого аркуша» відповідно до вимог економічного об'єкта, 2-ий підхід – адаптацію стандартних розробок до особливостей економічного об'єкта. Перший підхід, так само як правило, реалізується на основі використання систем автоматизованого проектування ІС або CASE-технологій, наприклад, таких як, Designer 2000 (Oracle), Silver Run (Silver Run Technology), Natural One (Software AG) і ін. Другий підхід – на основі використання систем компонентного проектування ІС, наприклад, таких як R/3 (SAP), BAAN IV (Baan Corp), Галактика (Новий Атлант) і ін.

З точки зору адаптивності інформаційної системи до бізнес-процесів економічного об'єкта обидва підходи орієнтуються на попереднє ретельне вивчення економічного об'єкта і його моделювання. Відмінність підходів полягає у наступному: при використанні CASE-технологій на основі сховища при виникненні зміни виконується кожен раз генерація (перетворення) програмного коду, а при використанні компонентної технології – конфігурація програм і тільки в рідкісних випадках їх переробка за допомогою CASE-засобів, наприклад, використання мов четвертого покоління (4 GL) [31].

З метою моделювання проблемної області та подальших змін інформаційної системи з окремих частин (програмних модулів) застосовується спеціальний програмний інструментарій, наприклад, R/3 Business Engineer і BAAN DEM (Dynamic Enterprise Modeler). Безперечним плюсом використання модельно-орієнтованих компонентних систем, таких як R/3 або BAAN IV, перед CASE-технологіями є накопичення досвіду проектування інформаційних систем з метою різних галузей і типів виробництва у вигляді стандартних моделей або ж так званих референтних / посилальних (reference) моделей, які подаються разом з програмним продуктом в формі наповненого сховища. Таким чином, разом з програмним продуктом користувачі набувають базу знань «know-how» про ефективні методи організації і управління бізнес-процесами, які можна пристосувати відповідно до особливості певного економічного об'єкта.

4.14. Вплив діджиталізації на організацію бухгалтерського обліку та інформаційне забезпечення сталого аграрного розвитку

Юрченко О. В.

Як зазначають науковці під діджиталізацією «прийнято розуміти трансформацію, проникнення цифрових технологій щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами» [62].

В Україні в довгостроковій перспективі діджиталізація може стати значущим фактором сталого розвитку галузей економіки та соціальної сфери. Експертним співтовариством активно розробляються і апробуються різні методики оцінки численних аспектів рівня розвитку цифрової економіки. Процеси цифрової трансформації змінюють існуючі до останнього часу стереотипи господарювання. Так, в традиційних галузях економіки великі витрати ресурсів призводять до подорожчання вартості продукції. Але в цифровій економіці – навпаки, при збільшенні бази даних здешевлюється виробництво продукту.

Автоматизація та інформатизація аграрного виробництва відносяться до пріоритетних напрямів ресурсозберігаючих інтенсивних технологій виробництва продукції, маловідходних технологій її переробки, зберігання і реалізації. За прогнозами, нові високоінтенсивні технології дозволять підвищити продуктивність рослинництва і тваринництва в 2,5 рази та скоротити трудомісткість в 1,5-2 рази і більше, сприяти більш прискореному використанню досягнень біотехнології, генної інженерії, створення інтегрованих систем захисту рослин і тварин, управління природними ресурсами, програмування врожаю в конкретних системах і ін.

В сучасних умовах формування конкурентоспроможного аграрного виробництва, яке сьогодні постає домінантним сектором національної економіки та інструментом нарощування потужного експортного потенціалу України, неможливе без вирішення гострих соціальних проблем сільських територій, що потребує здійснення соціальної діяльності. Сучасні вітчизняні науковці, які досліджують сучасний стан та перспективи розвитку аграрної економіки та сільських територій, велику увагу акцентують проблемі значного матеріально-ресурсного та морального зношення засобів соціальної аграрної сфери, наслідком якого є їх суттєве скорочення. Тому актуальним є дослідження стану забезпечення сталого аграрного розвитку та впровадження елементів діджиталізації на його інформаційне забезпечення.

Значним стимулом і вагомим результатом соціальної відповідальності суб'єктів господарювання агросфери є покращення їх ділової репутації, іміджу як надійних і порядних партнерів, інвестиційної привабливості, зростання конкурентних переваг на аграрному ринку в цілому [102]. Однак і серед науковців, і в практиці господарювання не має єдиних підходів до їх досягнення на основі соціальної відповідальності. Вітчизняними науковцями встановлено, що для 67,0 % вітчизняних суб'єктів господарювання формування соціальної відповідальності не є актуальним через відсутність необхідних коштів. 10,0 % з них вважає це функцією держави, 59,8 % здійснюють її переважно на внутрішньому рівні. Майже 30,0 % підприємств мають кодекси ділової поведінки та ринкової відповідальності, але тільки 17,0 % з них виділили самостійні бюджети або спеціальні бюджетні статті

для соціальних програм, проектів або заходів. Отже, моделі соціальної відповідальності вітчизняних суб'єктів господарювання агросфери перебувають у стадії формування [102]. Вважаємо слушною думку фахівців які вважають, що успішність вирішення соціальних проблем на селі впливає не тільки на ефективність господарської діяльності конкретного підприємства, але й є умовою розвитку аграрної сфери економіки України в цілому. Відповідно до стану розвитку у сільській місцевості сільських громад та фінансових можливостей органів самоврядування а також відсутності діяльності благодійних організацій, спрямованої на розвиток сільських територій, саме соціальна діяльність аграрного підприємства є необхідною умовою розвитку сільських територій. У цьому зв'язку вбачається пряма залежність між соціальною діяльністю та відповідальністю аграрного підприємства і добробутом населення місцевості, де воно функціонує [327]. Також, зауважуємо на необхідності визначити найбільш доцільні напрями соціальної діяльності та запити інформаційного забезпечення управління соціальною діяльністю аграрних підприємств за сучасних умов.

Кожна діяльність підприємства вимагає здійснення витрат, що зумовлює необхідність досліджувати проблему виокремлення соціальних витрат, як окремого керованого об'єкту в системі управління соціальною діяльністю аграрних підприємств. Цільова спрямованість витрачання ресурсів полягає у досягненні економічного, технологічного, інституціонального, екологічного та (або) інших ефектів. Метою здійснення витрат соціальної діяльності, здебільшого є отримання соціального ефекту, що обумовлено впливом підприємства на суспільне життя. Такий ефект не підлягає квантифікації. Соціальний ефект визначається впливом підприємства на поліпшення соціального клімату у середовищі. Відповідно, соціальну діяльність підприємств є можливим трактувати як сукупність взаємовідносин між суб'єктами економічної діяльності, спрямованих на досягнення соціально – економічного розвитку підприємства, що може вважатись соціальним ефектом. Особливістю соціальної діяльності в аграрній сфері є її спрямованість на поліпшення соціального середовища сільських територій і села.

Особливістю аграрної сфери є те, що до соціальних витрат відносяться і витрати на охорону навколишнього середовища. Науковці вважають, що є необхідним також у складі соціальних в аграрній сфері накопичувати також витрати на забезпечення родючості землі.

Проблемою управління соціальними витратами в аграрній сфері є те, що вони не обмежуються лише соціальним захистом працівників а й охоплюють витрати пов'язані із заходами забезпечення соціального розвитку сільських територій та екологічною складовою [327]. Соціальні витрати можуть бути понесені безпосередньо аграрними підприємствами та мати форму цільових податків або платежів до місцевого бюджету.

Як зазначає Ю. Чебан [321] передумовою ефективної системи обліку витрат є їх класифікація. Класифікація соціальних витрат є основою побудови методики їх обліку. Класифікація витрат в аграрній сфері має суттєву особливість і є більш розгалуженою порівняно з промисловими підприємствами. Взагалі, на аграрних підприємствах України найпоширенішими напрямками соціальних витрат є соціальні виплати працівникам, витрати на соціальне страхування, зокрема відрахування на соціальні заходи та удосконалення умов і охорони праці. Мають місце витрати на фінансування соціальних проектів та витрати на організацію харчування на підприємстві. Найменш поширеними є витрати на оплату дитячого садка для дітей працівників підприємства, витрати на навчання працівників та їхніх дітей, витрати на утримання об'єктів соціальної інфраструктури підприємства та інші напрями здійснення соціальних витрат [321].

Як показує практика частину соціальних витрат включають у собівартість певної продукції (товарів, робіт, послуг), а частину – відносять на витрати періоду і прямо списують на фінансовий результат операційної діяльності. Крім того, певна соціальна діяльність підприємства фінансується за рахунок чистого прибутку підприємства. Тому, для ефективного управління соціальною діяльністю аграрного підприємства в межах облікової політики необхідно закріпити які види соціальних витрат мають джерела покриття та надати робочий план рахунків, що дозволяє виокремити різні соціальні витрати з різними джерелами покриття. Витрати пов'язані із охороною праці та створенням санітарних умов праці також відносяться до соціальних, тому такі витрати доцільно виокремлювати відповідно до обов'язковості або необов'язковості здійснення.

Отже метою інформаційного забезпечення обліку та контролю соціальних витрат для забезпечення сталого аграрного розвитку є визначення і реалізація соціальної політики підприємства на підставі повної, достовірної, об'єктивної інформації щодо здійснення і дотримання законності здійснення соціальних витрат.

Відповідно до діючого правового поля з огляду на важливість виокремлення об'єкту облікового спостереження соціальних витрат в межах облікової політики, на рівні суб'єкта господарювання є можливим прийняти рішення щодо накопичення соціальних витрат. При цьому можливими є варіанти:

- застосування транзитного рахунку;
- позасистемного нагромадження з використанням аналітичного регістру.

Частина соціальних витрат відповідно з вимогами чинного законодавства відображається у складі різних витрат але є розпорошеними. Так, витрати підприємств на підвищення кваліфікації та навчання персоналу, на нашу думку, є необхідним обліковувати відповідно до їх типу, а саме:

- витрати пов'язані з обов'язковим підвищенням кваліфікації або проходженням перепідготовки працівників аграрної сфери, що обумовлені необхідністю отримання відповідних «дозвільних документів»;
- витрати пов'язані з підвищенням кваліфікації або навчанням за рішенням менеджменту та засновників.

Витрати першого типу відповідно до П(С)БО 16 [228] обліковуються у складі загальновиробничих, натомість витрати другого типу є іншими витратами операційної діяльності та мають знайти відображення за дебетом рахунка 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Соціальні витрати аграрних підприємств, цільова спрямованість яких є поліпшення якості робочої сили та створення сприятливого психологічного мікроклімату, також відповідно до чинного законодавства мають бути відображені за рахунком 949 «Інші витрати операційної діяльності». Є доцільним при цьому виокремити субрахунки другого та третього порядків:

949.1 «Соціальні витрати»:

949.1.1 «Соціальні витрати на підвищення кваліфікації першого типу»;

949.1.2 «Соціальні витрати на підвищення кваліфікації другого типу»;

949.1.3 «Соціальні витрати на створення сприятливого психологічного клімату».

Для обліку витрат на охорону праці, які відповідно до вимог П(С)БО 16 [228] є виробничими та обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», на нашу думку, доцільно виокремлювати відповідні субрахунки 2-го порядків. Для накопичення витрат з охорони праці, що не входять до складу собівартості, та обліковуються на рахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» пропонуємо відкрити субрахунок 949.2 з виокремленням за напрямками витрат на заходи з охорони праці та поліпшення умов праці за видами а саме:

- витрати на реалізацію системи організаційних та технічних заходів;
- витрати на реалізацію системи санітарно гігієнічних та інших заходів;
- витрати на створення безпечних умов праці та реалізації нагляду та контролю за рівнем витрат та їх ефективністю.

Для узагальнення всіх витрат на охорону праці незалежно від джерела покриття на нашу думку доцільно застосовувати транзитні рахунки.

Аналогічний підхід при цьому доцільно застосовувати і для екологічних витрат. Відповідно на рахунку 949.3 екологічні витрати за аналогічними підходами з виокремленням за видами витрат.

Для інформаційного забезпечення управління соціальними витратами в межах облікової політики аграрних підприємств в частині соціальних витрат також є необхідним приймати рішення щодо застосування або не застосування рахунків 8 класу. При розробці облікової політики щодо соціальних витрат є доцільним розробляти «Положення про облік соціальних витрат».

Слід зауважити, що ні у Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, ні в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [108], не виділено жодного бухгалтерського рахунку для обліку витрат на охорону навколишнього середовища. Дані нормативно-правові документи навіть не містять рекомендацій щодо рівнів аналітичного обліку в контексті можливості бухгалтерського обліку зазначених вище витрат. Тому розмежування витрат на охорону навколишнього середовища на поточні та капітальні здійснюється залежно від обсягів фінансування, терміну корисного використання необоротних активів, що використовуються у природоохоронній діяльності аграрних підприємств, майбутніх економічних вигід тощо.

Щодо відображення в бухгалтерському обліку капітальних інвестицій та поточних витрат на охорону навколишнього середовища, то воно відображається на підставі професійного судження облікових працівників з використання тих чи інших бухгалтерських рахунків. Проте слід зазначити, що під час ведення бухгалтерського обліку витрат на охорону навколишнього середовища виникають проблеми саме з процедурою виокремлення таких витрат та, відповідно, великі затрати часу на отримання необхідних аналітичних даних про природоохоронну діяльність підприємства.

На сьогодні в контексті регламентації бухгалтерського обліку існує лише одне згадування про витрати на охорону навколишнього середовища. у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», в якому зазначено, що витрати на охорону навколишнього природного середовища (паралельно з витратами на охорону праці та техніку безпеки), включаються до загальновиробничих витрат підприємства [228]. Отже, згідно з обліковою регламентацією, витрати на охорону навколишнього середовища ідентифікуються суто як непрямі витрати і такі, які виникають лише у виробничих процесах. Зауважимо, що до непрямих витрат належать адміністративні та управлінські витрати, витрати на опалення та освітлення приміщень, страхування майна, витрати, пов'язані зі збутом продукції тощо. Виходячи з цього, можна стверджувати, що витрати на охорону навколишнього середовища можуть бути непрямыми, однак вони не завжди будуть стосуватися процесу виробництва. На аграрних підприємствах формується не лише виробнича, а й повна собівартість продукції і тому природоохоронні витрати є непрямыми щодо об'єктів витрат, проте можуть виникати в різних сферах господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Витрати на охорону навколишнього середовища, які виникають у процесі виробництва продукції, слід обліковувати на окремих накопичувально-роз-

подільних рахунках і періодично розподіляти та списувати на об'єкти обліку витрат пропорційно до попередньо встановленої бази розподілу. Базу ж розподілу зазначених витрат кожне підприємство обирає самостійно, орієнтуючись на загальноприйняту практику та рекомендації Міністерства аграрної політики і продовольства України:

- прямі витрати праці у людино-годинах;
- прямі витрати на оплату праці в грошовому вимірнику;
- відпрацьовані машино-години (машино-зміни) на виготовленні окремих видів продукції;
- прямі витрати сировини та матеріалів;
- усі основні витрати за мінусом вартості сировини і матеріалів та інші.

У більшості випадків на практиці розподіл непрямих витрат між окремими видами продукції проводиться пропорційно заробітній платі основних працівників. Однак використанню як бази розподілу прямої заробітної плати основних працівників доцільно віддавати перевагу тоді, коли наявна велика частка ручної праці; переважає високооплачувана праця; значну частку в накладних витратах становлять супутні виплати.

До соціальних витрат в аграрній сфері також відносяться такі, які не стосуються виробничих процесів, однак здійснюються в сфері природоохоронної діяльності. До складу таких витрат можна віднести [9]

- 1) витрати природоохоронної діяльності (на утримання та забезпечення);
- 2) витрати виробничого характеру щодо охорони навколишнього середовища;

3) витрати природокористування:

- витрати на використання земельних ресурсів;
- витрати на використання водних ресурсів;
- витрати на використання повітряних ресурсів;

4) витрати на управління відходами (витрати на створення, управління та утримання (експлуатацію) полігонів з розміщення відходів, систем переробки відходів, впроваджених новітніх технологій з ліквідації та переробки відходів; витрати, пов'язані з обов'язковими екологічними платежами; витрати на ліквідацію звалищ відходів) [252].

Однак наразі на практиці такі витрати обліковуються на загальних рахунках:

23 «Виробництво»;

91 «Загальновиробничі витрати»;

94 «Інші витрати операційної діяльності», без їх розмежування за напрямками здійснення природоохоронної діяльності, що унеможливорює оперативне управління охороною навколишнього середовища, визначенню економічної ефективності здійснених витрат.

Витратами на охорону навколишнього середовища адміністративного характеру вважають загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства: [252]

- витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу та витрати на їх службові відрядження;

- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги);

- охорона, юридичні, аудиторські, транспортні послуги, поштово-телеграфні, канцелярські витрати, сума податків, зборів (обов'язкових платежів).

Так, наприклад, витрати на освітньо-просвітницьку діяльність у сфері охорони навколишнього середовища, витрати на утримання системи управління природоохоронною діяльністю аграрних підприємств, витрати на екологічне страхування належать до групи адміністративних витрат аграрних підприємств, а, відповідно, і підлягають обліковому відображенню на бухгалтерському рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, аналітичний облік адміністративних витрат ведеться за статтями витрат, тобто в тих розрізах, що визначені обліковими працівниками для зручності складання внутрішньої (за запитами/вимогами керівництва, управлінського персоналу) та зовнішньої бухгалтерської звітності [108].

Щодо витрат підприємства на збут, то у сфері охорони навколишнього середовища такі витрати представлені еколого-орієнтованими витратами на збут, до яких входять витрати, пов'язані з еколого-орієнтованою маркетинговою політикою в частині реалізації еколого-чистої продукції (витрати на оформлення сертифікатів якості, проходження експертиз, екологічне маркування тощо).

Щодо витрат на стимулювання природоохоронної діяльності, то вони взагалі належать до витрат операційної діяльності. До інших витрат операційної діяльності відносять витрати, крім тих, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут». Отже, можна зробити висновок, що чіткої регламентації обліку витрат на охорону навколишнього середовища немає, що ускладнює процес управління ними. Більшість зазначених вище витрат на охорону навколишнього середовища не можна безпосередньо відносити до прямих чи непрямих витрат виробництва. Тому невирішеність цієї проблеми зумовлює необхідність пошуку методичних підходів до облікового супроводження витрат на охорону навколишнього середовища, що виникають у різних сферах (за різними видами) господарської діяльності.

Досліджуючи природоохоронну діяльність науковцями визначено ряд витрат, які мають капітальний характер – витрати на комплексну еколого-економічну реабілітацію землі сільськогосподарського призначення з виведенням зі складу використовуваної (вид поліпшення землі, що не передбачає її використання в інших цілях підприємства та визначає необхідність виведення землі зі складу використовуваної). Витрати на її реабілітацію є капітальними та долучаються до складу собівартості продукції. Витрати на комплексну еколого-економічну реабілітацію землі сільськогосподарського призначення з виведенням зі складу використовуваної повинні обліковуватися на рахунку 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель».

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [4] на субрахунку 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель» обліковуються капітальні витрати на покращення земель. До них належать витрати неінвентарного характеру (не пов'язані з будівництвом споруд) на культурно-технічні заходи з поверхневого поліпшення земель для сільськогосподарського використання, які проводяться за рахунок капітальних вкладень (планування земельних ділянок, корчування площ під рілля, очищення полів від каменів і валунів, зрізання купин, розчищення чагарників, очищення водойм тощо).

На відміну від вартості землі, яка не має кінцевого терміну корисного використання, капітальні витрати на поліпшення земель на сільськогосподарському підприємстві підлягають щомісячній амортизації. Капітальні витрати, на відміну від поточних витрат на поліпшення родючості ґрунтів під окрему культуру, не можна одразу включити до виробничої собівартості конкретного виду продукції в повному обсязі, що, насамперед, пов'язано з довготривалим ефектом від їх використання – на поліпшених землях протягом декількох років буде вироблятися різна продукція. Крім того, амортизаційні відрахування на капітальні поліпшення необхідно розподіляти на собівартість тих сільськогосподарських культур, які вирощувалися на зазначених землях, пропорційно до посівних площ.

До капітальних витрат на охорону навколишнього середовища, які не стосуються поліпшення землі відносяться: витрати на придбання (створення) об'єктів необоротних активів, пов'язаних зі зниженням рівня радіації, вібрації та шуму; витрати на будівництво (створення) очисних споруд для водних та повітряних природних ресурсів. Такі витрати обліковуються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції», зокрема на субрахунках:

151 «Капітальне будівництво» (витрати на будівництво, що здійснюється як господарським, так і підрядним способом для власних потреб підприємства, тобто природоохоронної діяльності);

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» (витрат на придбання або виготовлення власними силами необоротних матеріальних активів для охорони навколишнього середовища);

153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів» (витрати на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, що не є основними засобами у природоохоронній діяльності). Після введення до експлуатації споруди, поліпшення, тощо мають збільшити вартість відповідних необоротних активів але з відображенням таких активів з виокремленням необоротних активів соціальної сфери.

У фінансовій звітності аграрних підприємств обов'язкові соціальні витрати знаходять своє відображення у частині витрат на оплату праці і відрахувань на соціальні заходи у формах фінансової звітності № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», № 3 «Звіт про рух грошових коштів», а додаткові соціальні витрати відображають у складі інших операційних витрат у формі фінансової звітності № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та у примітках до фінансової звітності без деталізації [321].

Інформація про витрати на охорону навколишнього середовища формується за походженням витрачених коштів на природоохоронну діяльність (джерел фінансування), тобто чи були здійсненні витрати на охорону навколишнього середовища за рахунок держбюджету, місцевих бюджетів, власних коштів чи інших джерел його фінансування. Зазначені відомості наводяться у формі державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі», де витрати на охорону навколишнього середовища поділяються на поточні витрати та капітальні інвестиції.

Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб. Таким чином, підприємство втрачає потенційно можливі економічні вигоди. Це зумовлено тим, що потенційні інвестори залишаються без інформації про рівень соціальної діяльності, що здійснює підприємство, та ступінь соціалізації та екологізації його господарської діяльності. Стосовно внутрішніх користувачів бухгалтерської звітності, то на сьогодні склалася ситуація неотримання достатньої інформації про соціальні витрати за напрямками їх здійснення аграрного підприємства. Це, в свою чергу, унеможливорює стратегічне управління соціальною діяльністю агропідприємства, процеси бюджетування, достовірності ціноутворення тощо.

Внутрішня бухгалтерська звітність як сукупність упорядкованих показників й іншої інформації про конкретний вид майна підприємства, джерела утворення майна, господарського процесу та його результатів, слугує інтер-

претацією відхилень від цілей, планів і кошторисів, бюджетів суб'єкта господарювання. Так на підприємстві при розробці бюджету доходів і витрат фінансовим структурним підрозділом закладається плановий показник соціальних витрат. Внутрішня бухгалтерська звітність в такому випадку і буде дозволяти здійснити аналіз виконання планового показника, виявлення відхилень (економію, перевитрати), а також сприятиме визначенню економічного ефекту від здійснення підприємством соціальної діяльності. Більша частина внутрішньої звітної інформації виражається цифровими показниками, які зручніше за все представляти у табличній формі, іноді із розрахованими показниками, що підтверджують ефективність здійснення підприємством еколого – соціальної діяльності. Тому потрібно правильно структурувати звітні показники про соціальні витрати (за їх напрямками), розділити їх на планові та фактичні дані, виділити головне, що потребує особливої уваги, розмістити розраховані показники для підвищення оперативності прийняття управлінських рішень (показники ефективності). Для пояснень до внутрішньої бухгалтерської звітності може бути додана записка з коментарями та розкриттям основних показників соціальної діяльності, їх нормативних значень тощо.

Для ефективної організації оперативного контролю за соціальними витратами аграрного підприємства, контролю ефективності інвестицій в інноваційні інструменти, наявності розвиненої системи аналітичного обліку, застосування сучасних методів і засобів контролю, потрібна автоматизація інформаційного забезпечення обліку, що включатиме:

- комплексну автоматизацію основних бізнес-процесів;
- автоматизацію фінансового та управлінського обліку;
- організацію оперативного обміну інформацією;
- систематизацію нормативно-довідкової інформації;
- отримання зведеної агрегованої інформації для керівництва.

Для досягнення відповідних процесів необхідно відпрацювання механізму:

- організація стратегічного планування (вибору культур, технологій землеробства, моделей сівозміни, прив'язку даних до географічно точних координат ділянки поля);

- організація фактичного обліку на агропідприємстві (план-факт-бюджет), аналіз доходів і витрат для різних варіантів розміщень;

- організація тактичного планування (облік ПММ, заробітної плати, облік матеріалів, добрив, посівів);

- організація віддаленого контролю (використання GPS- обладнання в комплексі з спеціалізованими програмними продуктами, що дозволяє контролювати витрати, роботи, витрати палива, знижує ризики, пов'язані з ква-

ліфікацією персоналу, надає інформацію для аналізу і прогнозування в обліковій системі у вигляді управлінських звітів).

В останні роки на IT-ринку України з'явилася велика кількість пропозицій (як закордонних так і українських розробників) по автоматизації обліку підприємств агропромислового комплексу. Це рішення на базі платформ:

1С: Підприємство 8 («Агрокомплекс», «Агро-Холдинг», «1С Управління сільськогосподарським підприємством», «1С Бухгалтерія сільгосппідприємства», функціональні межі програмного продукту розширюють додатки: агрономія, тік, елеватор, оперативний склад, ТЕП (техніко-економічні показники);

MASTER:Агро – програмний продукт для ведення комплексного обліку агропідприємств, що забезпечує бухгалтерський та облік з метою оподаткування, облік зарплати і кадрів, спеціалізований облік рослинництва, тваринництва, транспорту та оренди землі;

MASTER:Елеватор – програмний продукт забезпечує кількісно-якісний облік зерна;

«BAS Агро. Бухгалтерія» – програма, розроблена для ведення бухгалтерського обліку та обліку з метою оподаткування на сільськогосподарських підприємствах з урахуванням специфіки їх діяльності, та інші.

Однак в них в першу чергу вирішені завдання бухгалтерського обліку з елементами недостатніми для управління підприємствами.

На наш погляд цікавим видається комплексна модель побудови системи управління діяльністю агропідприємств на базі декількох конфігурацій з організованими регламентами оперативного і фінансового обліку, обміном даними між ними, можливістю в будь-який момент за даними фінансового та управлінського обліку побудувати інструмент для оптимізації процесів виробництва продукції аграрних підприємств та прийняття ефективних управлінських рішень.

Таким чином автоматизація, комп'ютеризація та програмне забезпечення облікової та соціальної діяльності аграрних підприємств містить у собі значні можливості не тільки в оперативному контролі ресурсів, фінансів, товарів а й у сфері їх аналітики. На основі отриманих даних у керівництва підприємства з'являється інструмент імітаційного моделювання, який дозволяє йому прогнозувати наслідки тих чи інших управлінських рішень. У свою чергу, це призводить до зниження ступеня невизначеності в процесі аналізу господарювання, а також удосконалення оперативного і стратегічного планування та управління соціальною діяльністю підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності та забезпечення сталого аграрного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик О. В. Розмежування понять «автоматизовані», «комп'ютерні» та «інформаційні» системи бухгалтерського обліку. *Збірник наукових праць «Економічний аналіз»*. 2016. № 1 (26) С. 163-169.
2. Алсуф'єва О. О. Концептуальні основи руху національної інноваційної системи. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2009. № 1(2). С. 18-24.
3. Аналитический отчет Synergy Research Group по рынку облачных сервисов. URL: <https://telecomblogger.ru/168629> (дата звернення 15.02.2021).
4. Анісімов А. Є. Детермінанти формування інноваційної складової соціально-економічного розвитку держави та її регіонів. *Вісник Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право. Спецвипуск*. 2011. Т. 1. С. 184-187.
5. Аніщенко В. О. Роль корпоративної культури у прийнятті управлінських рішень. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 3(93). С. 64-72
6. Антонян О. А. Підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємств: порівняльний аналіз. *Восточноевропейский журнал передовых технологий*. 2013. № 6/3 (66). С. 30-34.
7. Аренс Е. А., Лоббек Дж. К. Аудит: Пер. з англ. М. : Финансы и статистика, 2005. 217 с.
8. Артеменко В. М. Полтавський університет економіки і торгівлі (1961-2011): історичний нарис. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 464 с.
9. Архів публікацій Національного банку України. Київ, 2020. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 15.03.2021).
10. Багрова І. В., Черевко О. Л. Національна інноваційна система України: характеристика та проблеми становлення. *Вісник ДДФА: Економічні науки*. 2010. № 2. С. 81-90.
11. Бажал Ю. Інформаційна економіка. *Роль інформації у формуванні ринкової економіки* : монографія / за заг. ред. І. Розпутенка. К. : Вид-во «К.І.С.», 2004. С. 33-57.
12. Балан О. С. Перебіг подій, тенденції та наслідки в інвестиційних процесах підприємств виробничої сфери України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 1 (63). С. 72-80.
13. Бар'єри комунікації URL: <http://readbookz.com/book/174/5625>. (дата звернення 16.02.2021).
14. Бахарева Я. В. Напрями розвитку інформаційних систем і технологій обліку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6715> (дата звернення: 18.01.2021).

15. Безверхий К. В. Організація та методика електронного документообігу на підприємстві: стан та перспективи розвитку. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2013. Вип. 1(2).
16. Белінська Г. В. Актуальні проблеми державних закупівель в Україні в умовах реформування. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2016. Вип. 5. С. 125-131.
17. Беновська Л. Я. Аналіз та оцінка інноваційно-інвестиційних чинників конвергентного розвитку регіонів. *Соціально-економічна проблеми сучасного періоду України*. 2015. Вип. 2. С. 146-155.
18. Бенько М. М. Можливості здійснення фінансового аудиту у середовищі інформаційних технологій. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 2 (64). С. 3-7.
19. Бенько М. М. Принципи застосування інноваційних інформаційних технологій в бухгалтерському обліковому процесі. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64 (дата звернення: 18.01.2021).
20. Берковський В. В., Солодовнікова Н. І. Аналіз інформаційно-розрахункових систем, які застосовуються в Україні з метою підвищення прибутковості малого бізнесу. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2016. Випуск 2(38). С. 68-72.
21. Бигай К. Почему важно отличать стартап от малого бизнеса. Информационный портал ain.ua, 2016. URL: <https://ain.ua/2016/11/26/startup-eto-ne-maliy-biznes> (дата звернення: 18.02.2021).
22. Бізнес-портал. Кредити для малого та середнього бізнесу. Banki.ua. URL: <https://banki.ua/businesscredit?page=1> (дата звернення: 18.03.2021).
23. Білецька Г. М., Ковтунович Н. Л. Окремі аспекти проведення е-аудиту: SAF-T та вибір спеціалізованого програмного забезпечення. *Фінансове право*. 2017. С. 10-16.
24. Біловодська О. А. Аналіз тенденцій розвитку інноваційної діяльності в контексті стратегічних механізмів дематеріалізаційних змін. Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. І. М. Сотник. – Суми : Університетська книга, 2016. – С. 273-283.
25. Білозубенко В. С. Роль національної інноваційної системи у підтриманні інноваційної активності. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. 2009. № 4. С. 58-65.
26. Білуха М. Т. Курс аудиту : підручник. – 2006 р. – С. 234-250.
27. Бланк С., Дорф Б. Стартап: Настольная книга основателя. М. : Альпина Паблишер, 2013. 686 с.
28. Богашко О. Л. Світовий досвід в практиці формування національної інноваційної системи України. *Збірник наукових праць «Економічний простір»*. 2014. № 81. С. 15-23.

29. Бочарова Н. В. Сучасна стратегія інноваційного розвитку Європейського Союзу. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2010. № 1(3). Т. 2. С. 43-50.
30. Бредіхін В. М., Калініченко Л. Л. Проблемні аспекти управління інноваційним потенціалом будівельних підприємств. *Електронне фахове видання «Ефективна економіка»* № 7, 2018. URL: <http://www.economy.ua/?n=7&y=2018> (дата звернення 15.03.2021).
31. Бурцев И. В. Основные принципы внедрения электронного документооборота на промышленном предприятии *Современные проблемы науки и образования*. 2013. № 1. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8126> (дата звернення: 29.01.2021).
32. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.
33. Вакульчик О. М. Корпоративне управління: економіко-аналітичний аспект. Дніпропетровськ : Пороги, 2013. 257 с.
34. Ван Хорн Джеймс К. Основы финансового менеджмента, 11 издание: Пер. с англ. М. : Издательский дом «Вильямс», 2001. 992 с.
35. Вахович І. М. Обґрунтування сутності економічної категорії «депресивний регіон». *Економічні науки. (Серія: Регіональна економіка)*. 2014. Вип. 11. С. 27-34.
36. Вербицька В. І. Впровадження відкритого банкінгу в діяльність фінансових установ світу. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 27 листопада 2020 року). Х. : ХНАДУ. 2020. С. 232-234.
37. Вербицька В. І. Тенденції та перспективи розвитку інноваційних банківських технологій. Збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Нові інформаційні технології управління бізнесом». Київ : Спілка автоматизаторів бізнесу, 2020. (230 с.) С. 24-26.
38. Вербицька В. І. Фінансово-технологічні компанії: проблеми і особливості діяльності. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я*: тези доповідей XXVIII міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2020, 28-30 жовтня 2020 р.: у 5 ч. Ч. III. / за ред. проф. Сокола Є. І. Харків : НТУ «ХПІ». С. 54 (351 с).
39. Верига Ю. А. Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту: минуле, теперішнє, майбутнє...(1969-2009): Нарис про кафедру. Полтава : РВВ ПУЕТ. 2010. 190 с.
40. Верига Ю. А., Виноградова М. О. Освіті бухгалтерів – світовий рівень. *Газета «Вісті» Центральної спілки споживчих товариств України. Діловий випуск*. 16 лютого 2007 р. С. 13, 37.

41. Вертайм К. Цифровой маркетинг. Как увеличить продажи с помощью социальных сетей, блогов, вики-ресурсов, мобильных современных технологий. Альпина Паблишер: Юрайт. 2010. 384 с.
42. Відмінні ознаки успішного стартапу // Marketer. ua. URL: <https://marketer.ua/ua/vidminni-oznakiuspishnogo-startapu/> (дата звернення: 15.03.2021).
43. Вісім причин, чому 8 з 10 стартапів закриваються, не проживши й року, і 8 порад, як знизити ризики // Юнона – бюро перекладів. URL: <https://unona.com.ua/uk/blog/8-prichin-pochemu-8-iz-10-startapovzakryvayutsya-ne-prozhiv-i-goda-i-8-sovetov-kaketo-predotvratit/> (дата звернення: 12.03.2021).
44. Войнаренко М. П., Рзаєв Г. І., Рзаєва Т. Г. Інформаційна безпека підприємства у динамічному ринковому середовищі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 1. С. 59-63.
45. Волот О. І. Інформаційна та кібернетична безпека сучасного підприємства: забезпечення та моделювання. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2019. Вип. 3. С. 238-247.
46. Вороніна В. Л., Мілька А. І. Окремі аспекти управління економічною безпекою підприємств, як фактору їх ефективного функціонування. *Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку*: монографія. Суми : Триторія, 2020. С. 194-204.
47. Воропай В. А. Аналіз методичних підходів оцінки стану і рівня забезпечення системи економічної безпеки підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2013. № 257. С. 190-195.
48. Гавриш О. А., Дергачова В. В., Кравченко М. О. Менеджмент стартап проектів : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 338 с.
49. Галиця І. О. Потенціал інноваторів: механізми використання / за ред. Б. В. Буркинського. Одеса : ІПРЕЕД НАН України, 2005. 298 с.
50. Гарасим М. П., Сайко Л. Я. Необхідність інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 722. С. 327-332.
51. Гетьман О. М., Даньків В. Й., Книшева Б. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах кризи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2013. Вип. 3. С. 49-52.
52. Гладій І. О. Управлінська звітність підприємства: принципи формування. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/118.pdf> (дата звернення: 15.04.2021)
53. Гладка Л. І. Фактори впливу на соціально-економічний розвиток регіонів. *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 227. С. 29-31.
54. Гнилицька Л. В. Аналіз методологічних підходів до оцінки стану та рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 2. С. 46-57.

55. Гоголь Т. Аналіз розвитку спрощеної форми бухгалтерського обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 7. С. 10-19.
56. Гончаренко О. О. Оцінка якості фінансової звітності. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 3(18). С. 266-270
57. Гончарова О. М. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод процесного управління. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2013. Вип. 10. С. 78-82.
58. Горбач Л. М. Теорії та концепції економічного розвитку регіонів: суть, значення та генезис. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. 2007. № 12. С. 153-157.
59. Гордєєв О. О., Смовженко Т. С., Чмерук Г. Г. Цифровізація України: розвиток криптовалют. *Наукові праці НДФІ*. 2017. Вип. 4. С. 13-16.
60. Гофман Г. А. Очерки развития форм бухгалтерского учёта. М. : Финансы, 1966. 122 с.
61. Гречко А. В. Основи електронного документообігу : Навчальний посібник. Київський національний торговельно-економічний університет. Київ, 2006. 156 с.
62. Грибіненко О. М. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації. *Вільна торгівля, протекціонізм, справедлива торгівля: за і проти*: матеріали міжн. наук. конф. Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». 16. (2018). URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/es_n/article/view/3523 (дата звернення: 11.03.2021).
63. Григоренко Ю., Юрчак О. В Україні до Індустрії 4.0 відкриті саме металурги. URL: <https://gmcenter.ua/interview/oleksandr-jurchak-v-ukraini-do-industrii-4-0-vidkriti-samemetallurgi> (дата звернення: 11.03.2021).
64. Гросс Б. Самая большая причина успеха стартапов // Хабр. URL: <https://habr.com/ru/post/291620/> (дата звернення: 11.03.2021).
65. Гудзь О. Є. Формування портфелю стратегій в корпоративному управлінні. *Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі*: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 29-30 квітня 2014 р. Тернопіль : Крок, 2014. С. 165-167.
66. Гусєва О. Ю. Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1(28). С. 33-39.
67. Давидов Г. М. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О. В. Пальчук, В. М. Савченко, І. В. Рузмайка та ін. ; за ред. Г. М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 248 с.
68. Данкевич В. Діджиталізація і сфері земельних відносин. URL: <https://agropolit.com/blog/350-didjitalizatsiya-u-sferi-zemelnih-vidnosin> (дата звернення 09.03.2021).

69. Данніков О. В., Січкаренко К. О. Концептуальні засади цифровізації економіки України. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 17. С. 73-79.
70. Двадцять фактів про цифровий трансформації: статистика, прогнози, опитування. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/industry/5ece23569a79479c90f3377bhttps://trends.rbc.ru/trends/industry/5ece23569a79479c90f3377b> (дата звернення: 05.01.2021).
71. Дергачова В. В., Кошеля Я. О. Вплив сучасних інформаційних технологій на економічну безпеку підприємства. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. С. 431-437.
72. Диба М. І., Гернего Ю. О. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 7. С. 50-63.
73. Діджиталізація в енергосекторі – можливості та технології. URL: <https://avenston.com/articles/digitalization-in-the-energy-sector/> (дата звернення: 07.03.2021).
74. Діджиталізація в Україні. URL: <http://week.dp.gov.ua/osvitnia-prohrama/pislya91/digitalizaciya-v-ukraini>. (дата звернення 01.03.2021).
75. Діджиталізація: хто сьогодні інвестує в агроінновації в Україні. URL: <https://landlord.ua/news/didzhytalizatsiia-khto-sohodni-investuie-v-ahroinnovatsii-v-ukraini/> (дата звернення: 03.03.2021).
76. Длігач А. Цифрова трансформація як ліфт у майбутнє. URL: <https://tqm.com.ua/ua/likbez/ua-articles/cyfrova-transformaciya-yak-lift-u-majbutnye> (дата звернення: 26.02.2021).
77. Довбня С. Б., Гічова Н. Ю. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства. *Фінанси України*. 2008. № 4. С. 88-97.
78. Долбнєва Д. В. Необхідність та передумови впровадження автоматизованих інформаційних систем ведення обліку на вітчизняних підприємствах. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 26. С. 185-190.
79. Дропшипінг для поставщиків и продавцов (посредников). *Эффективный бизнес*. URL: <https://qsystem.com.ua/crm-sistema/avtomatizatsiya-dropshippinga/> (дата звернення: 25.02.2021).
80. Дропшипінг. *Налого & бухгалтер*. 2019. № 51. URL: <https://i.factor.ua/journals/nibu/2019/june/issue-51/article-45083.html> (дата звернення: 25.02.2021).
81. ДСТУ 2226–93. Автоматизовані системи. Терміни та визначення. Державні стандарти України. URL: <http://document.ua/avtomatizovani-sistemi.-termini-ta-viznachennja-nor16796.html> (дата звернення: 18.01.2021).
82. Дугієнко Н. О. Проблеми формування інноваційної моделі розвитку національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2009. № 11(1). С. 41–42.
83. Дяченко К. С. Методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємств будівельної галузі. *Технологический аудит и резервы производства*. 2015. № 4(5). С. 31-36.

84. Електронний документообіг в Україні: як все працює. URL: <https://iqusion.com> (дата звернення: 18.01.2021).
85. Євдокимов В. В. Корпоративні інформаційні системи: проблеми впровадження та аналіз ефективності. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2009. Вип. 16(1). С. 227-235.
86. Єлісеєва О. К., Белозерцев В. С. Тенденції розвитку інформаційних систем та технологій в обліку в умовах глобалізації. *Technology audit and production reserves*. № 3/5(23). 2015. С. 79-85.
87. Єршова Н. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 8(158). С. 368-374.
88. Єршова О. Л., Одноволик В. І. Комп'ютерні технології обліку та звітності для малого середнього бізнесу в Україні: перспективи застосування у умовах цифрової економіки. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 131-138.
89. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Ч. 2. С.44-52.
90. Завгородній В.П. Автоматизация бухгалтерского учета, контроля, анализа и аудита : Монография. К. :АСК, 1998. 768 с.
91. Завгородній В. П. Бухгалтерський облік і аудит. К. : 2008 р. 300 с.
92. Завжди онлайн або чому смартфон став новим робочим місцем для успішних підприємців. URL: <https://mind.ua/publications/20213753-zavzhdi-onlajn-abo-chomu-smartfon-stav-novim-robochim-miscem-dlya-uspishnih-pidpriemciv> (дата звернення: 10.11.2020).
93. Загоруйко О. Проблеми впровадження систем електронного документообігу на підприємствах XLVI. Матеріали XLVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії»: збірник наукових праць, м. Переяслав-Хмельницький, 30-31 січня 2018 р. С. 46-48
94. Зайцева О. О., Болотинюк І. М. Електронний бізнес / ред. Морзе. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2015. 264 с.
95. Захарченко Н. В., Маслій Н. Д., Мамуненко М. С. Вплив електронного документообігу на ефективність діяльності підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 5 (45). С. 582-587.
96. Збанацька О. М. Термінологія законодавства в контексті цифровізації. URL: <Users/User/Desktop/205441-Текст%20статті-461641-1-10-20200614.pdf> (дата звернення: 24.02.2021).
97. Збанацький В. Стартапи: юридичні та практичні аспекти. Ознайомча частина. *Незалежний аудитор*. 2013. № 6 (16). URL: http://nauditor.com.ua/uk/component/na_archive/269?view=material. (дата звернення: 03.03.2021).

98. Звіт з оверсайту про фінансові інструменти. Київ, 2019. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2019.pdf?v=25 (дата звернення: 03.03.2021).
99. Звіт про світові інвестиції в сфері foodtech за 2020 рік. Венчурний фонд Fuel for Growth. URL: <https://www.shopolog.ru/news/otchet-o-mirovyh-investiciyah-v-sfere-foodtech-za-2020-god/> (дата звернення: 05.01.2021).
100. Звоник А. А. Роль держави в становленні інформаційного суспільства. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія*. 2002. № 564. С. 95-100.
101. Иваненко А. 69 популярных причин провалов стартапов, которым не стоит верить на 100 % // Bigtime. Ventures. URL: <https://blog.bigtime.ventures/prichinyprovalov-startapov> (дата звернення: 03.03.2021).
102. Ігнатенко М. Здійснення автоматизації бухгалтерського обліку аграрних підприємств на засадах впровадження нових програмних продуктів і моделей. *Аграрна економіка*. 2019. № 42. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/555/580> (дата звернення: 03.03.2021).
103. Іванченко Н. О., Подскребко О. С., Сідлецька А. О. Основні проблеми та перспективи розвитку ринку стартапів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. С. 303-311.
104. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. К. : Знання-Прес, 2003. 349 с.
105. Івахненко С. В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. К. : Знання, 2005. 286 с.
106. Індивідуальна податкова консультація ДФСУ від 12.09.18 р. № 3999/6/99-99-14-03-03-15/ПК. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovikonsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/> (дата звернення: 03.03.2021).
107. Інновації змінюють агросектор в Україні. *Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу*. URL: <https://propozitsiya.com/ua/yak-it-innovaciyi-zminuyut-agrosektor-ukrayini>. (дата звернення: 01.03.2021).
108. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.10.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 03.03.2021).
109. Іпполітова І. Я., Сичова А. О. Методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua>. (дата звернення: 12.03.2021).
110. Ірина Шевчук. Соцмережі як головний інструмент маркетингу для компаній – поради новачкам. 2018. URL: <https://nachasi.com/2018/08/26/smm-top-instrument/> (дата звернення: 23.11.2020).

111. Казакова Н. О. Економічний аналіз в оцінці бізнесу : навчально-практичний посібник. Москва : Справа і Сервіс, 2011. 288 с.
112. Карлберг К. Бизнес-анализ с использованием Excel. [пер. с англ.]. 4-е изд. Москва : Издательский дом «Вильямс». 2015. 576 с.
113. Карпенко Є. А. Поддубна Н. М. Облік і внутрішній контроль товарів на підприємствах торгівлі системи споживчої кооперації в умовах інформаційних технологій : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2021. 199 с.
114. Карпенко Є. А., Філатов О. В. Еволюція підходів до порядку проведення аудиту касових операцій. *Регіональна економіка та управління*. 2016. № 2. С. 71-75.
115. Карпенко О. В., Плікус І. Й., Головіна Д. В. Цифрова економіка: виклики для освіти та ринку праці в Україні (на прикладі обліково-фінансових спеціальностей). *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5, с. 220-228. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-37> (дата звернення: 05.02.2021).
116. Кащина Ж. Е. Персонализированная корпоративная отчетность: принципы и перспективы развития. *Международный бухгалтерский учет*. 2019. № 3. — URL: https://www.eposlink.com/rucatalog/library/elibrary/book/mezhdunarodnyy_buhgalterskiy_uchet-2137 (дата звернення: 05.02.2021).
117. Кенеді Д. Жосткий SMM. Вижати з соцмереж максимум. Москва : Вид-во Альпіна Паблішер, 2017. 344 с.
118. Кирилов В. Причины неудач стартапов и как этого избежать // Investgazeta. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/prichini-neudach-startapov-i-kak-etogoizbezhat> (дата звернення: 05.02.2021).
119. Клуб абонементних ресторанів Tasting Collective. URL: <https://www.tastingcollective.com> (дата звернення: 05.01.2021).
120. Коваленко О. О. Сучасні інформаційні системи – інвестиції в розвиток підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 2. С. 10-13.
121. Ковач М. Й. Роль і місце Інтернет-економіки в сучасній економічній системі. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. Серія: економіка. Вип. 1(47). С. 188-192.
122. Ковтонюк К. В. Цифровізація світової економіки як фактор економічного зростання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки*. 2017. Вип. 27(1). С. 29-33.
123. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>. (дата звернення: 05.02.2021).
124. Кожухівська Р. Реалізація принципів стратегії Інтернет-комунікацій та Інтернет-засобів. *Журнал Європейської економіки*. 2010. Т. 10 (№ 3). С. 270-278.

125. Койдан К. Автоматизація на часі: інноваційні системи та інструменти для оптимізації роботи аудитора. *Аудитор України*. 2020. № 12 (301). С. 14-20
126. Колісніченко П. Т. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 16. С. 38-44.
127. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105–112.
128. Комісар Д. О., Луппол Є. Ю. Хмарні технології безпеки. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2013. № 15(1). С. 83-87.
129. Кононенко Л. В. Інноваційні технології у бухгалтерському обліку. *Фінанси, учет, банки*. 2014. Вип. 1. С. 161-166.
130. Кононенко Л., Назарова Г. Форми бухгалтерського обліку: ретроспектива та сучасність. *Економічний простір*. 2020. № 157. С 89-96.
131. Кононенко Л. В., Назарова Г. Б., Оришака О. В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного забезпечення. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2020. Вип. I-II (77-78). С. 202-211.
132. Кононенко Л. В., Юрченко О. В. Социальная составляющая интегрированной отчетности. *Problems and tasks of modernity and approaches to their solution*. The VIII International Science Conference, March 02–05, 2021, Tokyo, Japan. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=4AAiEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA43&dq=info:BTmBRmHADt0J:scholar.google.com&ots=3O4pZOB0i_&sig=3Z1U_URdOiu7sjAmiDls_8yMn4A&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 05.01.2021).
133. Коптелов А. К. Digitization (оцифровка) vs digitalization (цифровизация). URL: <http://koptelov.info/digitization-digitalization> (дата звернення: 05.02.2021).
134. Коротаєвський Л. У 2018 інтернет-користувачів стало 4 млрд, з них понад 3 млрд користуються соцмережами – дослідження. URL: <https://hromadske.ua/posts/u-2018-internet-koristuvachiv-stalo-4-mlrd-z-nih-ponad-3-mlrd-koristuyutsya-socmerezhami-doslidzhennya> (дата звернення: 11.11.2020).
135. Коцупатрий М., Мервенецька В. Псування продукції під час зберігання: як списати й відобразити в обліку. *Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета*. 2014 р. № 54. С. 7.
136. Кравченко О. В., Ткаченко А. А. Електронний документообіг в системі управління підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/609682.pdf> (дата звернення: 05.02.2021).

137. Кракович Д. Від персональних і телефонних інтерв'ю до досліджень онлайн: маркетингові дослідження. *Маркетинг в Україні*. 200. № 4. С. 22-24.
138. Краус Н. М., Крпаус К. М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 211-214.
139. Кремнев Д. Просування в соціальних мережах. Вид-во Сеть, 2015. 160 с.
140. Кривицький Б. Цифрова трансформація: модне поняття чи шлях до оптимізації процесів. URL: <https://agroportal.ua/ua/publishing/lichnyi-vzglyad/tsifrovaya-transformatsiya-modnoe-ponyatie-ili-put-k-optimizatsii-protsesov/> (дата звернення: 10.03.2021).
141. Криворучко Н. В. Інноваційний розвиток під час фінансово-економічної кризи 2008–2010 років: приклад іноземних держав. *Вісник Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право*. Вип. 2. Т. 1. 2010. С. 192-197.
142. Кручиніна Т. Переваги й недоліки електронного документообігу. *Секретарь-референт*. 2014. № 10(141). С. 26-31.
143. Крячко В. Г., Юрченко О. В. Інформаційне забезпечення управління екологічною та соціальною діяльністю. *Business Management, Economics and Social Sciences: Collection of scientific articles*. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019. 129-133 pp. URL: <http://conferencii.com/files/archive/2019-10.pdf> (дата звернення: 05.02.2021).
144. Кудирко О. М. Комп'ютеризація аудиту в Україні: актуальні проблеми та реальні перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 34-38.
145. Кузьмінський А. Н. та ін. Аудит : навч. посібник. К. : 2006. 283 с.
146. Кузьмінський Ю. Оцінка ефективності впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік. *Бухгалтерський облік і аудит : Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал*. 2011. № 7. С. 27-31.
147. Куклінова Т. В. Сучасні тенденції та фактори інтернет-торгівлі в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. 1 (65). С. 95-102.
148. Кулик В. А. Оподаткування підприємств електронного бізнесу: національний та міжнародний аспекти. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін* : зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020 р.). / за ред. Пилипенко К. А. Полтава : ПДАА, 2020. С. 314-318.
149. Кулик В. А. Розвиток бухгалтерського обліку на підприємствах електронного бізнесу. Полтава, 2017. 410 с.
150. Кундря-Висоцька О. О. Ретроспектива становлення обліку як абстрактної категорії наукознавства. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2012. Т. 1. №. 12.

151. Кучеркова С. О. Використання інформаційних технологій для просування малого бізнесу: зарубіжний досвід. *Облік і фінанси*. 2017. № 1. С. 161-168.
152. Кучеркова С. О. Роль і значення обліково-інформаційного забезпечення в управлінні підприємством *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2016. № 1 (30). С. 106-110.
153. Легенчук С. Ф., Пилипчук Г. В. Історичні аспекти виникнення і особливості діяльності стартап-компаній: обліково-економічні аспекти. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 1. С. 122-166.
154. Лігоненко Л. О., Хріпко А. В., Доманський А. О. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»* : зб. наук. пр. / [редкол.: Д. І. Коваленко (голов. ред.) та ін.]. Київ, 2018. № 2, т. 2. С. 20-32.
155. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія. К. : КНЕУ, 2006. 256 с.
156. Лутцева К. А. Вектор развития экономических отношений собственности в условиях виртуализации экономики. *Социально-экономические явления и процессы*. 2011. № 11. С. 127-133.
157. Лылык И. Маркетинговые исследования в Украине через призму мировых тенденций. *Маркетинг в Україні*. 2016. № 5 (98), с. 4-15.
158. Любимов М. О., Кулик В. А. Можливості, загрози та перспективи використання «хмарних» технологій у бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 2 (93). С. 41-46.
159. Любимов М. О., Кулик В. А., Тягнирядно Л. Л. Принципи обліку: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник ПУЕТ*. 2019. № 1 (92). С. 71-76
160. Макаренко М. В. Визначення головних чинників конкурентоспроможного розвитку регіону. *Економіка та держава*. 2014. № 5. С. 6-9.
161. Маклаков С. В. BPwin Erwin Case – средства разработки информационных систем. М. : Диалог МИФИ, 2002. 224 с.
162. Маклаков С. В. Моделирование бизнес-процессов с BPwin 4.0. М. : Диалог МИФИ, 2002. 224 с.
163. Макроекономічний та монетарний огляд НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/%D0%9C%D0%9C_2020-02.pdf?v=4. (дата звернення: 05.02.2021).
164. Маловичко С. Тенденції та перспективи розвитку електронної торгівлі в Україні. *Економіка і регіон*. 2015. 4 (53). С. 67-73.
165. Малюга Н. М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи розвитку : монографія. Житомир : ЖІТІ, 1998. 384 с.

166. Мамаева Л. Н., Кондратьева О. А. Основные направления обеспечения информационной безопасности предприятия. *Информационная безопасность регионов*. 2016. № 2 (23). С. 5-9.
167. Маркова Т. Д., Пчелянська Г. Б. Особливості використання інформаційних систем і технологій в системі обліку та контролю. *Економіка харчової промисловості*. Том 8. Випуск 3/2016. С. 40-45.
168. Марущак А. І., Панченко В. М. До визначення поняття «інформаційна безпека». *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2010. Вип. 5(1). С. 125-130.
169. Матвієнко О., Цивін М. Основи організації електронного документообігу : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 112 с.
170. Медвідь Ж. В. Удосконалення організації обліку та його автоматизація. *Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці* : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Ірпінь, 30.11–04.12.2020 р., м. Ірпінь : ЗВО МФУ «Державний податковий університет», 2020.
171. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика : монографія. К. : Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т, 2007. 493 с.
172. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р. № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06#Text>. (дата звернення: 18.03.2021).
173. Мешко Н. П., Сазонець О. М., Джусов О. А. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 470 с.
174. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (частина 1-3) / Ред. колегія: Бондар М. І., Гаєвська Н. І., Галасюк В. В., Дабіжна В. В. та ін. / К. – Міжнародна федерація бухгалтерів. – Аудиторська Палата України. 2015. URL: <http://www.apu.com.ua/891-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-auditu-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2014-roku> (дата звернення: 05.03.2021).
175. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (стандарти) Редакція 2017 року. The Institute of Internal Auditors [переклад ВГО «Інститут внутрішніх аудиторів України»] URL: https://iia-ua.org/?page_id=189 (дата звернення: 05.03.2021).
176. Міжнародні стандарти фінансової звітності та бухгалтерського обліку. К. : Видавничий дім «Сварог», 2012. 734 с.
177. Модели сотрудничества в ИТ-бизнесе (Fixed Price, Dedicated team, Pay as you go, Hourly rate). URL: <https://solar.digital.com.ua/blog/modeli-sotrudnichestva-v-it-biznese-fixed-price-dedicated-team-pay-as-you-go-hourly-rate> (дата звернення: 10.02.2021).

178. Муравський В. В. Регістри, форми обліку та комп'ютерно-комунікаційні технології. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 32. С. 231-239.
179. На соціальні мережі українці витрачають у 8 разів більше часу, ніж на біг – дослідження / MediaSapiens. – 2020. URL: <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/25368/2020-08-28-na-sotsialni-merezhi-ukraintsi-vitrachayut-u-8-raziv-bilshe-chasu-nizh-na-big-doslidzhennya/> (дата звернення: 15.11.2020).
180. Нагорский В. Ринок e-commerce в Україні в 2020 році. URL: <https://rau.ua/ru/news/e-commerce-v-ukrayini-2020>. (дата звернення: 03.03.2021).
181. Найпопулярніші соціальні мережі в Україні та країнах світу у 2020 – UASpectr. Новини про технології та бізнес UASpectr. URL: <https://uaspectr.com/2020/06/23/najpopulyarnishi-sotsialni-merezhi-v-ukrayini-ta-krayinah-svitu-2020/> (дата звернення: 25.02.2021).
182. Найпопулярніші соціальні мережі світу (2019) та рейтинг України / Future Now. 2019. URL: <https://futurenow.com.ua/21-najpopulyarnishyh-sotsialnyh-merezh-svitu-ta-rejtyng-ukrayiny/> (дата звернення: 19.11.2020).
183. Наукова та інноваційна діяльність України. Держстат України. 2018. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf. (дата звернення: 19.02.2021).
184. Національна економічна стратегія України 2030. URL: <https://nes2030.org.ua/#rec246061582> (дата звернення: 19.02.2021).
185. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 19.02.2021).
186. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Делія О. В. та ін. Випускники ПУЕТ: Історії успіху : історико-публіцистичний нарис. Полтава, ПУЕТ, 2016. 271 с.
187. Ніколайчук Т. О., Хумарова Н. І. Методологічні засади розвитку підприємницької діяльності соціально- природоохоронного напрямку на основі інклюзивного підходу. *Збірник наукових праць «Економічні інновації»*. 2019. Вип. 21. № 4 (73). С. 125-137.
188. Новий тренд: три бренди, яким соцмережі допомогли стати лідерами. URL: <https://rau.ua/novyni/try-brendy-sotsmerezhi/> (дата звернення: 25.11.2020).
189. Норіцина Н. І. Маркетингова політика комунікацій. Київ : МАУП. 2003.
190. Обсяг електронних грошей. Дані Національного банку України. Київ, 2019. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/PS_e-money_graf_2019.jpg?v=4 (дата звернення: 19.02.2021).

191. Огляд українських систем для автоматизації агробізнесу. URL: <https://muhbdp.org/ua/news/innovatsiji-v-apk/1165-oglyad-ukrajinskikh-sistem-avtomatizatsiji-agrobiznesu> (дата звернення: 10.03.2021).
192. Оноре Т. Диджитализация – не мода, а способ развития бизнеса. URL: <http://www.columbusglobal.com> (дата звернення: 19.02.2021).
193. Осваиваем дроппинг. *Бухгалтер 911*. 2017. № 47 URL: <https://i.factor.ua/journals/buh911/2017/november/issue-47/article-32011.html> (дата звернення: 25.02.2021).
194. Осецький В. Л. Інноваційна індустріалізація в агропромисловому комплексі України. *Економіка АПК*, 2020, № 4. С. 54-65.
195. Офіційний сайт GFK URL: <http://www.gfk.com/uk-ua>. (дата звернення: 10.03.2021).
196. Офіційний сайт TNS URL: <https://tns-ua.com>. (дата звернення: 10.03.2021).
197. Офіційний сайт агентства Factum Group Ukraine URL: <http://factum-ua.com>. (дата звернення: 10.03.2021).
198. Офіційний сайт агентство Statista. URL: <https://www.statista.com> (дата звернення: 05.01.2021).
199. Офіційний сайт Державної податкової служба України. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/407585.html> (дата звернення: 10.03.2021).
200. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze.htm. (дата звернення: 10.03.2021).
201. Офіційний сайт кредитної спілки «Кредит-Союз». URL: <https://kreditsous.com.ua><https://kreditsous.com.ua><https://kreditsous.com.ua><https://kreditsous.com.ua> (дата звернення: 10.03.2021).
202. Офіційний сайт кредитної спілки «Українська провідна». URL: <http://www.providna.org.ua/kredit> (дата звернення: 10.03.2021).
203. Офіційний сайт кредитної спілки «Центр фінансових послуг». URL: <https://www.kscfp.com.ua/uslugi/credit> (дата звернення: 10.03.2021).
204. Офіційний сайт Національної платіжної системи ПРОСТІР. URL: <http://prostir.gov.ua/prostir/> (дата звернення: 15.02.2021).
205. Офіційний сайт програм ISpro URL: <https://ispro.ua/page/about-company> (дата звернення: 15.02.2021).
206. Офіційний сайт УКРКАРД: оператор платіжних сервісів. 2019. URL: <https://www.ukrcard.com.ua> (дата звернення: 15.02.2021).
207. Охріменко Г. В. Основні принципи та проблеми впровадження електронного документообігу в організації. *Наукові записки*. 2009. Вип. 1. С. 300-307.

208. Оцифрування. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>. (дата звернення: 27.02.2021).
209. Павелчак-Данилюк О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. *Вісник ТНТУ*. 2014. Т. 73, № 1, С. 209-218.
210. Павлиш В. А., Гліненко Л. К., Шаховська Н. Б. Основи інформаційних технологій і систем : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 620 с.
211. Пальчук О. І. Вплив інформаційних технологій на підходи до бізнесу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2012. № 748. С. 84-87.
212. Петренко І. Навіщо нам діджиталізація. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/podiia/item/10937-navishcho-nam-didzhytalizatsiia.html> (дата звернення: 11.03.2021).
213. Петрук О. М. Нова парадигма бухгалтерського обліку. *Науково-практичний журнал*. 2003. № 1. С. 70-72.
214. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Центр Разумкова. Київ. 2020. 274 с.
215. Піжук О. І. Цифровізація як зміна парадигми розвитку економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2018. Вип. 2. С. 84-91.
216. Пікуліна Н. Ю., Шило Л. А. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі. *Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту»*. 2013. Вип. 6. С. 68-74.
217. Плаксієнко В. Я., Верига Ю. А., Кулик В. А., Карпенко Є. А. Облік, оподаткування та аудит : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 509 с.
218. Плаксієнко В. Я., Кулик В. А., Мілька А. І. Інформаційно-облікова модель управління прибутком підприємств. *Сучасні виклики та тенденції розвитку обліку, оподаткування, аудиту і звітності в Україні й світі: колективна монографія*. Житомир : ПП «Рута», 2020. С. 155-161.
219. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>. (дата звернення: 19.01.2021).
220. Плєскач В. Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах. К. : Знання, 2011. 718 с.

221. Плешакова-Боровинська М. Системи електронного документообігу в діяльності промислових підприємств. *Вісник Книжкової палати*. 2012. № 7. С. 35-38.
222. Плікус І. Й. Підприємництво та самостійна зайнятість в цифровій економіці: стан, проблеми та нові можливості. *Молодий вчений*. 2019. № 11. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/126.pdf> (дата звернення: 15.01.2021).
223. Пліско І., Волот О. Інформаційні технології та їх вплив на підвищення ефективності діяльності підприємств малого бізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 2 (6), 2016.
224. Повідайчик О. С. Деякі аспекти застосування інтернет-технологій в системі вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 26. С. 154-156.
225. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 17.02.2021).
226. Поливана Л. А. Зникнення професії бухгалтер з розвитком штучного інтелекту. *Економічні науки*. 2016, № 171. С. 153-161.
227. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (дата звернення: 25.02.2021).
228. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.10.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-15-dohid>. (дата звернення: 25.02.2021).
229. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.10.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення: 25.02.2021).
230. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 № 193. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00> (дата звернення: 23.02.2021).
231. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.2005 р. № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text>. (дата звернення: 23.02.2021).
232. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>. (дата звернення: 23.02.2021).

233. Положення про електронні гроші в Україні, затв. постановою Правління НБУ від 04.11.2010 р. № 481 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10> (дата звернення: 23.02.2021).
234. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09. 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>. (дата звернення: 12.03.2021).
235. Попівняк Ю. М. Технологія блокчейн у бухгалтерському обліку й аудиті: сучасний стан, можливості та перспективи застосування. *Економіка, управління та адміністрування* 2019. Вип. 3(89). С. 138-144.
236. Порядок обміну електронними документами з контролюючими органами: затв. наказом МФУ від 06.06.2017 р. № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 12.03.2021).
237. Порядок обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р. № 100 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 17.03.2021).
238. Порядок реєстрації суб'єктів надання інформації про використання публічних коштів на єдиному веб-порталі використання публічних коштів : затв. наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2018 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0835-18#Text> (дата звернення: 17.03.2021).
239. Порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: затв. наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 № 1886/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14/page#Text> (дата звернення: 17.03.2021).
240. Похилько С. В., Єременко А. Ю. Необхідність застосування міжнародного досвіду використання кешбеків для електронної комерції в Україні. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2020. № 1. С. 45-54.
241. Похилько С. В., Єременко А. Ю. Соціальні мережі як майданчик для створення та розвитку бізнес-проектів. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2020. № 3. С. 130-139.
242. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 14.11.2020 р. № 776-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 03.03.2021).
243. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. № 2498-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>. (дата звернення: 17.03.2021).
244. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 року № 183-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-183-19#Text> (дата звернення: 17.03.2021).

245. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/852-15> (дата звернення: 17.03.2021).
246. Про електронні довірчі послуги Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534> (дата звернення: 17.03.2021).
247. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 17.03.2021).
248. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 03.03.2021).
249. Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 627 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13> (дата звернення: 19.02.2021).
250. Про затвердження типових форм первинного та аналітичного обліку в сільському господарстві: затв. наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 24.10.1972 р. № 269-2.
251. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 03.03.2021).
252. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 03.03.2021).
253. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 17.03.2021).
254. Про публічні закупівлі: Закон України від 19.09.2019 р. № 114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-20#Text>. (дата звернення: 17.03.2021).
255. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T012664.htmlhttp://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T012664.html (дата звернення: 03.03.2021).
256. Простобанк Консалтинг. URL: https://bankchart.com.ua/plastikov_i_kartki/statti/povernennya_chastini_vitrachenih_koshtiv_na_kartu_scho_proponuyut_banki_za_poslugoyu_cash_back (дата звернення: 10.12.2020).
257. Пудова Д. Онлайн исследования в Украине. *Маркетинг в Україні*. 2016. № 5 (98). С. 16-20.
258. Райковська І. Т. Модульна структура системи комп'ютеризації економічного аналізу: функціональний склад. *Міжнародний збірник наукових*

праць. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2009. Випуск 1 (13). С. 339-360.

259. Регіональні інноваційні системи України: стан формування та розвитку в умовах інтеграційних викликів : монографія НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. К. 2013. 723 с.
260. Результати дослідження PwC: український IT-ринок щорічно зростає, але є ризик стагнації. URL: <https://www.imena.ua/blog/pwc-about-it-ua>. (дата звернення: 10.03.2021).
261. Річний звіт Національного банку України. Київ, 2019. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2019.pdf?v=4. (дата звернення: 03.03.2021).
262. Роль соціальних мереж в просуванні бізнесу / LuxSite. 2016. URL: <https://luxsite.ua/ua/rol-socialnyx-setej-v-prodvizhenii-biznesa/> (дата звернення: 18.11.2020).
263. Рудницький В. С. Методологія організації аудиту. Тернопіль: 2007. 347 с.
264. Рынок e-commerce Украины в 2016 году показал положительную тенденцию. Укрнеймс. БЛОГ. URL: <https://blog.ukrnames.com/internet-biznes/ryinok-e-commerce-ukrainyi-v-2016-godu-pokazal-polozhitelnuyu-tendentsiyu> (дата звернення: 25.02.2021).
265. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности : учебник. Минск : РИГТО, 2012. 367 с.
266. Савченко В. Я. Аудит : навч. посібник. К. : КНЕУ. 2007. 296 с..
267. Савчин І. З., Царева О. С. Огляд інтернет-комунікацій як одного з аспектів конвергентного розвитку регіонів України. *Прикарпатський вісник НТШ*. 2018. № 4(48). С. 399-409.
268. Савчин І. З. Оцінювання та аналізування конвергенції в економічному розвитку регіонів України : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка». 2017. 20 с.
269. Савчук Т. Інтернет-торгівля та нюанси оподаткування, пов'язані з нею. *Юрист і закон*. 2020. № 07. С. 12-17.
270. Сазонець О. М. Сіпайло Л. Г. Інноваційна діяльність підприємств у контексті забезпечення інформаційної безпеки. *Проблеми економіки*. 2015. № 3. С. 156-161.
271. Сараєва І. М., Носова Н. І. Вплив розвитку сектору інформаційних технологій на трансформаційні зрушення в економіці України. *Економічні інновації*. 2011. Вип. 43. С. 285-292.
272. Семенов Н. Все про соцмережі. Вплив на людину. 2020. URL: <http://www.seonews.ru/columns/vse-o-sotsialnyih-setyah-i-vliyanie-na-cheloveka-problemasotsialnyih-setey/> (дата звернення: 15.10.2020).

273. Семенова С. М. Європейський досвід обліку startup. *Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку* : зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конференції 29-30 березня 2018 р. Київ: КНЕУ, 2018. С. 209-212.
274. Сидоров В. Как отслеживать частоту применения слов с помощью Ngram Viewer?, 2014. URL: <http://netler.ru/articles/ngram-viewer.htm> (дата звернення: 12. 11.2020).
275. Скотт Д. М. Новые правила маркетинга и PR. Альпина Паблишер : Юрайт. 2013. 352 с.
276. Скриньковський Р., Гладун В., Крамар М. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку на підприємстві. *Trajectoriâ Nauki = Path of Science*. 2019. Vol. 5. No 2. С. 3001-3010.
277. Скрипник С. В., Франчук І. Б., Шепель І. В. Особливості автоматизації обліку підприємств у сучасних умовах. *Економічна наука*. 2020. № 10. С. 39-45.
278. Славин Б. Цифровая сепарация экономики. URL: <https://www.vedomosti.ru/opinion/articles/2020/08/30/838213-separatsiya-ekonomiki> (дата звернення: 21.03.2021).
279. Сміт К. Конверсія. Як перетворити ліди в продажі. Москва : Вид-во Альпіна Паблішер, 2017. 225 с.
280. Соколов Я. В. Теории бухгалтерского учёта. М. : Финансы и статистика, 2005. 496 с.
281. Соколов Я. В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней : Учебн. пособие для вузов. М. : Аудит. ЮНИТИ, 1996. 638 с.
282. Солодка О. Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України: діалектика понять. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd. 6. С. 233-239.
283. Сорняков Д. Максимальна кількість процесів в компанії має бути діджиталізована. URL: [harveast.com/uk/news/maksimalna-kilkist-procesiv-v-kompaniyi-maie-buti-didzhitalizovana-dmitro skorniyakov-harveast](http://harveast.com/uk/news/maksimalna-kilkist-procesiv-v-kompaniyi-maie-buti-didzhitalizovana-dmitro-skorniyakov-harveast) (дата звернення: 03.03.2021).
284. Стадник С. Уціняємо некондиційні та списуємо зіпсовані овочі. *Все про бухгалтерський облік*. 2014. № 51. С. 7.
285. Старожукова Н. Які переваги соціальних мереж або чому варто прямо зараз застосувати SMM. 2018. URL: <https://seomadeplace.com/uk/seomadeplace-blog/smm-uk/perevahy-sotsialnykh-merezh-abo-chomu-varto-zastosovuvaty-smm-priamo-zaraz/> (дата звернення: 22.11.2020).
286. Стартап URL: <https://ru.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BF> (дата звернення: 25.02.2021).
287. Сьомик В. А. Програмно-цільові засади інвестиційно-інноваційного процесу у відкритих економіках в контексті сучасного НТП. *Вісник*

Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право. 2010. Вип. 2. Т. 1. С. 192-197.

288. Теоретико-методологічні основи модернізації природничої й інженерної вищої освіти в умовах інноваційно-технологічного розвитку суспільства : монографія (рукопис) / Корсак К., Корсак Ю., Тарутіна З., Похресник А., Козлакова Г., Гуржій А. та ін. Серія «Модернізація вищої освіти: світоглядно-педагогічні проблеми». К. 2014. 202 с.
289. Теоретичні основи реінжинірингу бізнес-процесів URL: <http://www.management.com.ua/bpr/bpr003.html> (дата звернення: 25.02.2021).
290. Тетерятник Б. С. Тенденції діджиталізації та віртуалізації як вектор сучасного розвитку світового господарства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*: Серія «Юриспруденція». 2017. № 29, Т. 2. С. 21-23.
291. Топ-20 факторів, які будуть впливати на онлайн-торгівлю в 2020 році. Асоціація рітейлерів України. URL: <https://rau.ua/ecommerceuk/top-20-faktoriv-onlajn-torgivlyu/> (дата звернення: 25.02.2021).
292. Топ-5 причин распада стартапов // OlansGroup. URL: <https://www.olans.com.ua/reasons-for-startup-decay> (дата звернення: 25.02.2021).
293. ТОП-7 агрокомпаній, які найбільше витрачають на інновації. URL: <https://landlord.ua/news/top-7-ahrokompanii-ia-ki-naibilshe-vytrachaiut-na-innovatsii/> (дата звернення: 04.03.2021).
294. Тоффлер Э. Третья волна / Элвин Тоффлер ; [пер с англ.] – М. : АСТ, 2004. – 781 с.
295. Трач Р. В Інформаційне моделювання в будівництві (BIM): сутність, етапи становлення та перспективи розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 490-495.
296. Україна посіла шосте місце за найбільшим зростанням прибутку від e-commerce. Mind. – 2021. URL: <https://mind.ua/news/20221058-ukrayina-posila-shoste-misce-za-najbilshim-zrostannyam-pributku-vid-e-sommerce> (дата звернення: 15.02.2021).
297. Український Інститут Майбутнього – Глобальний інноваційний індекс України URL: https://uifuture.org/uk/post/ukraine-pidnalasa-na-6-pozicij-u-globalnomu-innovacijnomu-indeksi_305 (дата звернення: 10.02.2021).
298. Усач В. Ф. та ін. Аудит і судово-бухгалтерська експертиза. Львів : 2005 р. 346 с.
299. Федоричак В. Дропшипінг як схема роботи інтернет-магазину: плюси і мінуси. Lemarbet БЛОГ URL: <https://lemarbet.com/ua/razvitie-internet-magazina/dropshipping-kak-shema-raboty-internet-magazina-plyusy-i-minusy/> (дата звернення: 10.02.2021).
300. Федоричак В. Що найчастіше всього українці купують в Інтернеті в 2020 році URL: <https://lemarbet.com/biznes-v-ukraine/chto-chashhe-vsego-ukraintsy-pokupayut-v-internete-v-2015-godu/> (дата звернення: 18.11.2020).

301. Федоров Г. О. World experience of finding foreign investments as the crucial key to economic development in Ukraine // *Visegrad Journal of Human Rights*. 2018. № 4 (volume 1).
302. Федотова Д. Э., Семенов Ю. Д., Чижик К. Н. Case-технологии. Практикум. М. : Горячая линия – Телеком, 2003. 160 с.
303. Федяинова В. И. Электронный документооборот: технология внедрения и способ оптимизации бизнес-процедур. *Вестник Омского университета. Сер. Экономика*. 2012. № 4. С. 36-44.
304. Филимоненков А. С. Финансы предприятий : учебное пособие / А. С. Филимоненков. – К. : Ника – Центр, Эльга, 2002. 280 с.
305. Філіпова Л. Системи управління електронним документообігом: загальні поняття термінології, організації, технології (зарубіжний досвід). *Вісник Книжкової палати*. 2001. № 4. С. 15-18.
306. Фінанси підприємств : Навчальний посібник: Курс лекцій / За ред. д. е. н., проф. Г. Г. Кірейцева. Київ : ЦУЛ, 2002. 268 с.
307. Фіщук В. Цифрова інфраструктура економічного зростання. *НВ.Бізнес*. 2017. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/cifrova-infrastruktura-ekonomichnogo-zrostannya-1408403.html>. (дата звернення: 10.02.2021).
308. Форуми газети «Все про бухгалтерський облік» URL: <http://vobu.ua/forum/viewtopic.php?t=24613&p=694510> (дата звернення: 28.12.2020).
309. Фридман Д. М. Проблемы и перспективы проведения опросов в среде Internet: маркетинговые исследования. Количество пользователей Internet. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 9. С. 109-116.
310. Фролова Л. В., Роженко О. В. Методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 3 (177). С. 199-209.
311. Халіна В. Ю. Методичний підхід щодо оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2014. Вип. 1. С. 173-181.
312. Халліган Б. Входящий маркетинг. Как привлечь клиентов с помощью Google, социальных сетей и блогов. *Диалектика*. 2011, с. 256.
313. Хандрамай А. А., Васильева М. К., Люкина А. Ю. Блокчейн в аудиторской деятельности. *Научное обозрение. Педагогические науки*. 2019. № 2-2. С. 132-136.
314. Херабава Т. Про вплив діджиталізації на сферу інтелектуальної власності. URL: <https://lhs.net.ua/ua-tetiana-kharebava-rozpovila-pro-vplyv-didzhytalizatsii-na-sferu-intelektualnoi-vlasnosti/> (дата звернення: 09.03.2021).
315. Химица Н., Сорохтей М. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «ІНТЕРНАУКА»*. 2018. № 7(47). С. 34-37

316. Хомин П. Вади форм бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 12. С. 44-50.
317. Хорунжак, Н. М. Теорія та методологія обліку у бюджетних установах в умовах інформатизації суспільства : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 248 с.
318. Ценклер Н. І. Особливості бухгалтерського обліку в стартап-компаніях. *Приазовський економічний вісник*. 5(16), 2019. С. 369-373.
319. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020). Концептуальні засади. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 27.02.2021).
320. Цифрові технології в інноваційній трансформації економіки України: колективна монографія / Єгоров І. Ю., Никифорок О. І. та ін.; за ред.: чл.-кор. НАН України Єгорова І. Ю., д. е. н. Никифорок О. І., к. е. н. Ліра В. Е. ; НАН України, ДУ «Ін-т. екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. 308 с.
321. Цифровізація в агросекторі не модна примха, а необхідність. URL: <https://agroelita.info/2020/11/czyfrovizacziya-u-agrobiznesi-ne-modna-prymha-a-neobhidnist/> (дата звернення: 05.03.2021).
322. Чебан Ю. Ю. Соціальні витрати аграрних підприємств: особливості формування, обліку, відображення у фінансовій звітності. *Ефективна економіка*. 2015. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_3_72 (дата звернення: 05.03.2021).
323. Череп О. Г. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. Київ : Кондор, 2019. 548 с.
324. Чернишова І. Агросектор і діджиталізація: вічний конфлікт чи пошук шляху. URL: <https://mind.ua/openmind/20213860-agrosector-i-didzhitalizaciya-vichnij-konflikt-chi-poshuk-shlyahu> (дата звернення: 03.03.2021).
325. Четверта промислова революція: як до неї готуватися. URL: <https://nubip.edu.ua/node/23076> (дата звернення: 05.03.2021).
326. Чинники підприємницького успіху: що відмежовує успіх від провалу. URL: <http://www.management.com.ua/interview/int669.html> (дата звернення 05.03.2021).
327. Что такое стартап? URL: <http://predp.com/startup/main/chto-takoestartup.html>. (дата звернення: 05.03.2021).
328. Чумак О. В., Юрченко О. В. Теоретичні засади управління соціальними витратами аграрних підприємств. *Trends in the development of modern scientific thought*. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Vancouver, Canada 2020. 189-192 pp.
329. Шапаренко О. В. Вплив інформаційних технологій на бухгалтерський облік. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 2. С. 129-134.

330. Шатирко Д. В. Оцінка світового досвіду венчурної діяльності та його адаптація до реалій української економіки. *Економіка. Управління. Інновації*. Випуск № 1 (13) 2015. С. 23-29.
331. Шахдарян А. Что сегодня необходимо знать об интернет-аудитории. *Маркетинг в Україні*. 2016. № 5(98). С. 28-31.
332. Шашкин А. Онлайн-исследования: вопросы репрезентативности и качества данных: интернет-маркетинговые исследования. *Маркетинговые исследования в Украине*. 2009. № 1. С. 44-47.
333. Шваб Клаус Технологии Четвертой промышленной революции: [перевод с английского]. Москва : Эксмо, 2018. 320 с.
334. Шимановська-Діанич Л. М., Карпенко Є. А. Процесно-орієнтоване управління та внутрішній контроль на підприємствах роздрібно́ї торгівлі. Полтава : ПУЕТ, 2012. 269 с.
335. Шпильова В., Малюков В. Стратегія та фактори конкурентоспроможності регіону. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: економічні науки*. 2015. Вип. 40(4). С. 141-146.
336. Электронный документооборот как способ оптимизации бизнес-процессов. URL: <https://www.kp.ru/guide/ielektronnyi-dokumentoorobot-na-predpriyatii.html> (дата звернення: 18.11.2020).
337. Юрківська Л. Й. Можливості програмних продуктів комп'ютеризації економічного аналізу маркетингової діяльності підприємств. *Міжнародний збірник наукових праць. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. Випуск 3 (18). С. 409-412.
338. Юрченко О. В., Тубілець І. І. Підходи до управління соціальними витратами підприємств аграрного сектору економіки. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8713> (дата звернення: 14.03.2021).
339. Юрченко О. В. Звітність в системі управління соціальними витратами. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 2(14). URL: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/5848/1/zvitnist_v_sistemi_upravlinnya_socialnimi_vitratami.pdf
340. Юрченко О. В. Проблеми управління соціальними витратами підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. вип. 18. Ч. II. Кіровоград : КНТУ. 2010. С. 264-271.
341. Юрченко О. В., Шитик Б. Ю. Галузевий аспект обліку соціальних витрат в аграрній сфері. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. м. Кропивницький, 25 жовтня 2019 р. м. Кропивницький*, 2019. С. 287-288.

342. Юрчук Н. П. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства. *Агросвіт*. 2015. № 19. С. 53-58.
343. Якимів А. І. Інформаційні системи управління проектами. *Наука й економіка*. 2013. Вип. 3. С. 110-114.
344. Янчук Т. В. Значення механізму впровадження інформаційних технологій у господарській діяльності підприємств. *Економіка і організація управління*. № 4 (24). 2016. С. 269-276.
345. Ясінська А. І., Демків Н. І. Методика формування управлінської звітності підприємства URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/41590/2/2017n862_Yasinska_A_-Methods_of_creating_305-312.pdf (дата звернення: 22.11.2020).
346. Яценко В. Ф. Стандартизація: погляд у минуле і майбутнє // Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні», (м. Київ, 12 квітня 2018) Київ : КНУТД, 2018. С. 140-143.
347. Accenture (2018), Airbus Soars with Wearables, Client case study. URL: <https://www.accenture.com/us-en/success-airbus-wearable-technology?src=SOMS> and accessed on September 20, 2018.
348. Accenture (2018), Industry Consortium Successfully Tests Blockchain Solution Developed by Accenture That Could Revolutionize Ocean Shipping, Press Release dated March 14. URL: <https://newsroom.accenture.com/news/industryconsortium-successfully-tests-blockchain-solution-developed-by-accenture-that-could-revolutionize-ocean-shipping.htm>
349. Accenture: технологии и устойчивое развитие помогут бизнесу быстрее оправиться от коронакризиса, 2021. URL: <https://www.tadviser.ru/index.php/Статья>: (дата звернення: 12. 02.2021).
350. AI, automation, and the future of work: Ten things to solve for. Executive Briefing. McKinsey Global Institute. June 1, 2018. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/ai-automation-and-the-future-of-work-ten-things-to-solve-for?fbclid=IwAR1rSqQg294N4SU3G18mk8wM-Y98FkwD7Kf5EmgfJFrPl518sQSSY6DrE9A> (дата звернення 12.01.2021).
351. Alexandru Tugui Meta-Digital Accounting in the Context of Cloud Computing: Encyclopedia of Information Science and Technology, Third Edition, 2015.
352. Aries Wicaksono; Lusianah. Impact analysis of generalized audit software (GAS) utilization to auditor performances. *Binus Business Review*, 7(2), August 2016, 131-136
353. Bank of International Settlements, 2020. URL: <http://www.bis.org/>
354. Begg D., Fisher S., Dornbusch R., 2007, Economics, 11 edition, McGraw-Hill Education Europe, Middle east Africa

355. Best R. Business vs. Consumer Credit Reports: What's the Difference?// Investopedia.-2018.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/011216/business-vs-consumer-credit-reports-whats-difference.asp>.
356. Beth Trask (2018), How big data will soon tackle pollution from industrial sites near you, URL: <https://www.edf.org/blog/2018/06/22/how-big-data-will-soon-tackle-pollution-plant-near-you> and accessed on September 12, 2018.
357. Bohashko O. «The «Knowledge Triangle» Is A Modern Concept for Managing the Development of Education, Science and Innovation», Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-4-1, 1-2 April 2020, Seville, Spain, 5964-5971.
358. Brennen S. Digitalization and Digitization. URL: <http://culturedigitally.org>
359. Building management system Вікіпедія [Електронний ресурс] https://en.wikipedia.org/wiki/Building_management_system
360. Christopher Helman (2018), BP's New Oilfield Roughneck Is An Algorithm, May 08 URL: <https://www.forbes.com/sites/christopherhelman/2018/05/08/how-silicon-valley-is-helping-bp-bring-a-i-to-the-oil-patch/#3544b35230a8> and accessed on September 12, 2018.
361. D.P. van der Nest, Smidt L., Lubbe D. The use of generalised audit software by internal audit functions in a developing country: the purpose of the use of generalised audit software as a data analytics tool. *Risk Governance and Control: Financial Markets & Institutions* / Volume 7, Issue 4, Fall 2017, Continued – 1, pp. 100-112.
362. Dahlman C., Mealy S., Wermelinger M. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries. Paris: OECD, 2016.
363. Danko Y. Social networks as a form of modern communication: pros and cons, 2015. – 184 p.
364. David Abood, Aidan Quilligan and Raghav Narsalay (2018), Industry X.0: Combine and Conquer, URL: https://www.accenture.com/t20171103T035104Z__w__/za-en/_acnmedia/PDF-65/Accenture-Industry-X-0-Final-1-November.pdf and accessed on September 12, 2018.
365. David Trossell Edge computing заменит Cloud computing? [Електронний ресурс] <https://habr.com/ru/post/331066/>
366. De Clerec J. -P. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences. URL: <http://www.i-scoop.eu>.
367. Debreceeny, R., Lee, S., Neo, W. and Toh, J.S. (2005), «Employing generalized audit software in the financial services sector», *Managerial Auditing Journal*, Vol. 20 No. 6, pp. 605-619.

368. Declaration on globalelectronic commerce, Second Session, WT/MIN (98) / DEC/2, adopted on 25 May 1998. URL: http://www.wto.org/english/tratop_e/e_com_e/mindec1_e.htm
369. Digital economy. URL: http://ec.europa.eu/growth/sectors/digitaleconomy/index_en.htm (date of application: 19.02.2021).
370. Digitalization. Gartner IT Glossary. URL: <https://www.gartner.com/it-glossary/digitalization>.
371. Douglas T. Hicks: Activity-Based Costing: Making It Work for Small and Mid-Sized Companies, 2nd ed., John Wiley & Sons, Inc., 1999, ISBN: 0-471-24959-9
372. El-Kelety, L. (2006). Towards a conceptual framework for strategic cost management .The concept, objectives and instruments. PhD thesis. Chemnitz, Germany: Chemnitz University of Technology
373. Eurostat (2019), Digital Economy and Society Statistics, Comprehensive Database.
374. EVO.Business. Режим доступу: <https://evo.business/lyudi-kupuvali-bilshe-serednij-chek-zmenshivsya-vartist-dostavki-zroslo-yakim-buv-ukraïnskij-ecommerce-u-2019-roci/> (дата звернення: 07.12.2020).
375. Faulk, Dagney. »Do State Economic Development Incentives Create Jobs? An Analysis of State Employment Tax Credits.« National Tax Journal, vol. 55, no. 2, 2002, pp. 263–280. JSTOR, www.jstor.org/stable/41789611. Accessed 15 Dec. 2020.
376. Freeman C. The national system of innovation in historical perspective. *Cambridge journal of economic*. 1995. Vol. 19. Issue 1. P. 5-24.
377. Gallaughier J. M. E-commerce and the undulating distribution channel. Communications of the ACM. 2002. Vol. 45, no. 7. P. 89-95. URL: <https://doi.org/10.1145/514236.514240> (date of access: 25.02.2021).
378. Gartner <https://www.gartner.com/en> (дата звернення: 05.01.2021).
379. Global Market Research 2019. An ESOMAR Industry Report in cooperation with BDO Accountant & Advisors / Publisher by ESOMAR, Amsterdam, The Netherlands – 158 p.
380. Global Payment Cards Data and Forecasts to 2024. Режим доступу: <https://www.paymentscardsandmobile.com/continued-growth-in-china-cements-unionpay-as-the-worlds-largest-card-scheme/> (дата звернення: 10.12.2020).
381. Haanaes K., Oystein D. Fjeldstad Four types of businesses where technology is speeding up change. *IMD*. 2018. URL : <https://www.imd.org/research-knowledge/articles/which-business-models-are-most-affected-by-digital/>.
382. <http://accace.com> – Accace бухгалтерська підтримка інноваційних стартапів Словачії.

383. <http://gebs-education.com> – Global Education Business Sysytem Європейська платформа підтримки стартапів Польщі.
384. http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2012_3_63_74.pdf (дата звернення: 05.03.2021 р.).
385. <http://www.hubspot.com/inbound-marketing> (дата звернення 09.03.2021 р.)
386. <https://leapfin.com> – LeapFinancial фінансова аналітика для стартапів.
387. <https://lemarbet.com/razvitie-internet-magazina/inbound-marketing> (дата звернення: 05.03.2021 р.)
388. <https://mbatime4u.com/uk/marketing-uk> (дата звернення: 04.03.2021 р.).
389. https://support.google.com/analytics/answer/1008065?hl=uk&ref_topic=1008008 (дата звернення: 12.03.2021 р.).
390. <https://usf.com.ua/#usf-sc-3> – Український фонд стартапів.
391. <https://www.crowdfundinginternational.eu/user/yovych> – Міжнародна платформа CrowdfundingInternational.
392. <https://www.crunch.co.uk/who-we-help/startups> – Crunch бухгалтерський сервіс Великобританії.
393. <https://www.xero.com> – Xero бухгалтерське програмне забезпечення для стартапів на основі хмарних обчислень.
394. ISO 9000:2015. (2015). Quality Management Systems â Fundamentals and Vocabulary. Geneva: ISO.
395. ISpro (IC-ПРО) одна система – безліч рішень. Твій час : веб-сайт. URL: <https://yt.ua/uk/page/ispro>
396. John Burnett, City buildings–Eco-labels and shades of green!,Landscape and Urban Planning,Volume 83, Issue 1,2007,Pages 29-38, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204607002228>. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2007.09.003>.
397. John Lincoln. Need Accounting Software? 20 of the Best Options for Startups – URL: <http://www.inc.com/john-lincoln/20-accounting-software-options-that-can-help-you-start-fast.html>
398. Juniper Research: Режим доступу: <https://www.juniperresearch.com/resources/news> (дата звернення: 01.12.2020).
399. Khaustova Yevheniia, Akmal Durmanov, Dubinina Maryna, Yurchenko Oksana, Cherkesova Elvira. Quality of strategic business management in the aspect of growing the role of intellectual capital. *Academy of Strategic Management Journal*. Volume 19. Issue 5, 2020. URL: <https://search.proquest.com/openview/94acda2721acd4408356541f0e1e624d/1?pq-origsite=gscholar&cbl=38745>
400. Khaustova Yevheniia, Durmanov Akmal, Dubinina Maryna, Yurchenko Oksana, Cherkesova Elvira. Quality of strategic business management in the aspect of growing the role of intellectual capital. *Academy of Strategic Management Journal*. Arden Vol. 19, Iss. 5, (2020) URL: <https://search.proquest.com/openview/94acda2721acd4408356541f0e1e624d/1?pq-origsite=gscholar&cbl=38745>

- proquest.com/openview/94acda2721acd4408356541f0e1e624d/1?cbl=38745
&pq-origsite=gscholar (дата звернення: 18.01.2021).
401. Knickrehm M., Berthon B., Daugherty P. G20 Digital Economy Development and Cooperation Initiative. 2016. Digital Disruption: The Growth Multiplier. Dublin: Accenture. URL: https://www.accenture.com/_acnmedia/PDF-4/Accenture-Strategy-Digital-DisruptionGrowth-Multiplier.pdf.
 402. Kryukova E., Savelyev D. 100+ hacks for Internet marketers / Kryukova E., Savelyev D. Published by Alpina Publisher, 2018. – 304 p.
 403. Lane N. Advancing the Digital Economy into the 21st Century. *Information Systems Frontiers*. 1999. Vol. 1. No. 3. P. 317-320.
 404. Live Webinars. Selling Through Social – Develop Your Strategy for the New Year. – 2020. Режим доступу: https://readytalk.webcasts.com/viewer/event.jsp?ei=1395590&tp_key=9a220ae441
 405. Lockwood M. 2013 State of inbound marketing. Annual report. A publication of Hubspot. 2013. 175 с.
 406. Lundvall B.-A. National innovation system: towards a theorem of innovation and interactive learning. London: Printer Publishers, 1992. 342 p.
 407. Machiba, T. Eco-innovation for enabling resource efficiency and green growth: development of an analytical framework and preliminary analysis of industry and policy practices. *Int Econ Econ Policy* 7, 357–370 (2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10368-010-0171-y#citeas> <https://doi.org/10.1007/s10368-010-0171-y>
 408. Mahzan, N., & Lymer, A. (2014). Examining the adoption of computer-assisted audit tools and techniques – cases of generalised audit software use by internal auditors. *Managerial Auditing Journal*, 29(4), 327-349.
 409. Marianne Bradford, Dave Henderson. Barriers and Enablers to Auditors Accepting Generalized Audit Software (2017). *ISACA journal*. VOL 5, pp. 1-8.
 410. McKinsey Global Institute analysis. URL: <https://www.mckinsey.com/mgi/overview> (дата звернення: 10.01.2021).
 411. Measuring digital development - internet use. URL: <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/internet-use/> (date of access: 25.02.2021).
 412. Measuring digital development. Facts and figures 2019. URL: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/FactsFigures2019.pdf>
 413. Mind Innovation Index 2019: штучний інтелект, але піратський софт. URL: <https://mind.ua/publications/20203121-mind-innovation-index-2019-shtuchnij-intelekt-ale-piratskij-soft> (дата звернення: 01.03.2021).
 414. Mowery D., Oxley J. Inward technology transfer and competitiveness: the role of national innovation systems. *Cambridge journal of economic*. 1995. Vol. 19. P. 67-93.
 415. Nelson R. The national system of innovation: a comparative study. Oxford: Oxford university press, 1993. 541 p.

416. Ochs T., Riemann U. A. IT Strategy Follows Digitalization. Encyclopedia of Information Science and Technology, Fourth Edition. Hershey, PA: IGI Global, 2018.
417. OECD Digital Economy Papers. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826.
418. OECD. Tackling Coronavirus (COVID-19). Contributing to a Global Effort. COVID-19 and Responsible Business Conduct. 2020, Paris: OECD. URL: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-responsible-business-conduct-02150b06/> (дата звернення: 12. 11.2020).
419. Olupinyo G. Sustainable Business Practices for the Food and Agricultural Industries//Green Business Bereau. – 2020. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://greenbusinessbureau.com/blog/sustainable-business-practices-for-the-food-and-agricultural-industries/>.
420. Palekha YI, Gorban YI Information business, 2019. – 492 p.
421. Pokhylko S. V., Eremenko A. Using social media platforms to create and develop business projects // Socio-Economic Challenges: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, Sumy, November 3-4, 2020. Sumy, 2020. – P. 249-253.
422. Project Expert – программа для разработки бизнес-планов и оценки инвестиционных проектов. Эксперт Системс: веб-сайт. URL: <https://www.expert-systems.com/financial/pe/>
423. R&D Magazine Global Funding Forecast. 2017. P. 36.
424. Rajshekhar, J. (2008). Using Computer Assisted Audit Tools (CAATs) for Audit and Inspection of Banks in India. CAB CALLING, 38-41.
425. Savchenko Vera, Gai Oleksandr, Yurchenko Oksana. Accounting theories and their impact on the formation and development of social expenditure accounting. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 4(37). С. 251-258. URL: [http://economics.kntu.kr.ua/pdf/4\(37\)/25.pdf](http://economics.kntu.kr.ua/pdf/4(37)/25.pdf)
426. Schwab K. Davos Manifesto 2020: The Universal Purpose of a Company in the Fourth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum. 2019 URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/12/davos-manifesto-2020-the-universal-purpose-of-a-company-in-the-fourth-industrial-revolution/> (дата звернення: 12. 11.2020).
427. Semenova S. Classification of innovations as an accounting objective. Scientific journal «EUROPEAN SCIENCE», Podhajska, Slovakia, 2019. No. 2. P. 28-38.
428. Senators A. Business on Instagram. From registration to the first money. Published by Alpina Publisher, 2015. – 156 p.
429. Smidt L., Ahmi A., Steenkamp L., D.P. van der Nest, Lubbe D.S. A Maturity-level Assessment of Generalised Audit Software: Internal Audit

- Functions in Australia. *Australian Accounting Review*. No. 00 Vol. 00 Issue 0 2018.
430. Smidt L.A., Steenkamp L., Ahmi A., D.P. van der Nest, Lubbe D.S. An assessment of the purpose of the use of Generalised Audit Software: A Perspective of Internal Audit Functions in Australia. *2019 14th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI) 19 – 22 June 2019, Coimbra, Portugal*
431. Startup Ranking. URL: <https://www.startupranking.com/top/ukraine>
432. Statista's Digital Market Outlook: Режим доступа: <https://www.statista.com/outlook/247/100/furniture-appliances/worldwide> (дата звернення: 06.12.2020).
433. TENTHEDITION Global Innovation Index 2017 Report Now Available. 2017.
434. The Global Competitiveness Report 2019. World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf.
435. The IMD World Digital Competitiveness Ranking 2020, P. 138. URL: <https://www.imd.org/wcc/worldcompetitiveness-centerrankings/world-digitalcompetitiveness-rankings-2020>.
436. The Infrastructure Needs of the Digital Economy URL: <https://www.bcg.com/publications/2015/infrastructure-needs-of-the-digital-economy.aspx> (date of application: 19.02.2021).
437. The Top 20 Reasons Startups Fail // CB INSIGHTS. URL: <https://www.cbinsights.com/research/startup-failure-reasons-top/>
438. The World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=UA>.
439. Threats and opportunities from automation and robotisation. URL: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/topic/changing-nature-work/new-technologies-automation-work-developments_en (дата звернення: 20.01.2021).
440. TNS online TRACK 2017. Исследование взглядов интернет пользователей в Украине. Презентация проекта. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ppt-online.org/181747>
441. Toffler, Alvin Future Shock, Bantam Books, New York, 1970.
442. Toffler, Alvin The Third Wave, Bantam Books, New York, 1980.
443. Top Industries To Be Changed by Automation. URL: <https://www.usnews.com/news/best-countries/slideshows/most-likely-industries-to-be-changed-by-automation> (дата звернення: 20.01.2021).
444. United Nations. A UN framework for the immediate socio-economic response to COVID-19, April 2020, URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_framework_report_on_covid-19.pdf (дата звернення: 10.01.2021).

445. Vectors of Digital Transformation (2019). *OECD Digital Economy Papers*, 273. Retrieved from <https://doi.org/10.1787/5ade2bba-en>.
446. Volodymyr Machuskyu. Бізнес в соціальних мережах: особливості та проблеми оподаткування / Volodymyr Machuskyu. Business Law Electronic Resource. – 2017. Режим доступу: <https://www.businesslaw.org.ua/biznes-v-socialnykh-merejakh/> (дата звернення: 25.11.2020).
447. Walk G. Increased Demand for Eco-Friendly Goods Translates into More Profits // Green Business Bereau.-2019. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://greenbusinessbureau.com/blog/financial-benefits-of-an-eco-friendly-business/>
448. Webb S., Webb B. Soviet communism: a new civilization?. 1 (1935). – Longmans, Green and Company, 1935.
449. WEF. COVID Action Plan. Stakeholder principles in the COVID era. Geneva: World Economic Forum, 2020 URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Stakeholder_Principles_COVID_Era.pdf (дата звернення: 9.12.2020).
450. Yermolova N. Business promotion in social networks Facebook, Twitter, Google+ / Yermolova N. Published by Alpina Publisher, 2015. – 357 p.

ПІСЛЯМОВА

Узагальнюючи викладене необхідно зазначити, що отримані наукові результати, висновки та рекомендації у сукупності вирішують важливу науково-прикладну проблему розвитку управління бізнесом і, в найбільшій мірі, бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій.

Особливий інтерес отримані результати викликають не лише у вітчизняних науковців, а й учених з усього світу. Актуальність проблеми пояснюється посиленням чинників цифровізації суспільства, які трансформують економічні системи держав з кожним роком все сильніше. Причому ці процеси є незворотними.

Науково-прикладні розробки авторів в найбільшій мірі стосуються інноваційного розвитку на рівні підприємств різних розмірів, проте також взаємов'язані з міжнародним, національним, регіональним, галузевим аспектами. Автори охопили дослідженням як об'єктивні чинники технологічного розвитку, так і новітні системи й технології, передумови бухгалтерського обліку й аудиту, окремі елементи та функції системи управління бізнесом.

Практичне використання представлених у монографії теоретико-методологічних і методичних розробок надає принципову можливість обирати і реалізовувати найбільш ефективні напрями і стратегії розвитку електронного бізнесу. Це дозволить отримати відносні конкурентні переваги, закріпитися на високодохідних зарубіжних ринках.

Розробки авторів монографії можуть бути застосовані у різних галузях економіки, зокрема у сфері АПК, інтернет-торгівлі, фінансовій сфері, будівництві, публічних закупівлях для бюджетних установ. Результати дослідження зачіпають декілька основних функцій управління бізнесом від організації до обліку, контролю й аналізу. Особлива увага приділена аудиторській діяльності. В умовах пандемії більшість інтересів зосереджується навколо різних галузей електронного бізнесу, економічної безпеки, комунікації з державними контролюючими органами. Автори не обійшли й проблем екологоорієнтованої господарської діяльності, стартапів, малого бізнесу, стійкого економічного розвитку, маркетингу.

Написання монографії представниками різних університетів, які репрезентують різні наукові школи дозволило всебічно і з позицій альтернативних наукових підходів розглянути тематику дослідження, точніше окреслити існуючі проблеми та намітити шляхи їх ефективного розв'язання.

Автори монографії будуть вдячні за критичні, незаангажовані зауваження фахівців у галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту і обов'язково врахують їх у своїх подальших дослідженнях.

Наукове видання

Колектив авторів

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

МОНОГРАФІЯ

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерне верстання *Г. А. Бжікян*

*Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 23,8.
Зам. № 191/1907.*

*Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81*

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.*